

3
2024

Työeläke

Eläketurvakeskuksen julkaisema työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti

**Nuorten
yllättävät
eläkeavaukset**

YEL-kriitikko Liisa Hanén
yhdistäisi työntekijän ja
yrittäjän eläketurvan

**HARMAA
TALOUS**

Massavalvonnalla
talousrikokset
kuriin

**Järkeä
yrittäjien
eläkkeisiin**

8

Liisa Hanénin elämäntehtävänä on mikroyrittäjien eläketurvan täysremontti.

18

Huippuyliopistosta valmistuva Eero Brandt kertoo työelämästä, jonka nuoret kohtaavat.

26

Eläke kasvaa työnteosta. Työeläkeotteelta on hyvä tarkistaa vuosien kertymät.

21

Pamfletti: nuorten ratkaisuehdotukset eläkeuudistukseen.

Sisältö 3/2024

3 PÄÄKIRJOITUS

Tuovi Rautjoki:
Työeläkeote on viestintävaltti

4 TIEDOKSI

Eläkebarometri

7 KOLUMNI

Pekka Seppänen: Paras ajankohta eläkkeelle lähtöön

8 TAPASIMME

MYRY ry:n Liisa Hanénin

12 TUTKITTUA

Kevytyrittäjyys on monille reitti työelämään

14 TYÖELÄMÄ

Metsäala kiinnostaa nuoria alanvaihtajia

16 VISUAALISESTI

Työeläkevakuuttamisen valvonta torjuu harmaata taloutta

18 PAINAVA SANA

Teollinen muotoilija Eero Brandt työuran äärellä

21 PUHEENAIHE

Nuorten ääni puuttuu eläkekeskustelusta

24 MAAILMALTA

Norja ammentaa öljystä mojavat tuotot eläkerahastolle

26 OHJENUORA

Verkko-ote päihittää paperisen työeläkeotteen

28 VÄESTÖ

Miten ratkaista matala syntyvyys?

30 KONKARI KERTOO

Eija Pahkala tuntee työeläkeotteen

31 ENGLISH SUMMARY

32 JULKAISUT

Eläketurvakeskuksen uusimpia julkaisuja

30.9.2024

KAROLIINA PAATOS

Työeläkeote on viestintävaltti

TYÖELÄKEOTE on paras kansalaisviestinnän kanava henkilökohtaisesta eläketurvasta. Näin kertoi kesäkuussa julkaistu kansalaisbarometri. Tulos ilahduttaa, koska näinhän se on: parhaiten jokainen näkee oman tilanteensa sähköisestä työeläkeotteestaan. On myös hienoa, että vaikka paperinen otekin vielä kulkee monelle postissa, samalla yhä useampi löytää verkkoon, koko työhistorian sisältävään palveluun.

Myös maailma ympärillä muuttuu: parhaillaan valmistellaan lainsäädäntömuutosta, joka muuttaisi sähköisen viranomaisviestinnän ensisijaiseksi kansalaisille. Työeläkeotteenkin tulevaisuus on vääjäämättä verkossa: kattava ja ajantasainen sisältö, säästää kuluissa ja ympäristökin kiittää.

Emme voi kuitenkaan levätä laakereillamme työeläkeotteen suhteen. Suurimpia haastajiamme on selkeä kieli. Selkokeskus arvioi aiemmin tänä vuonna, että yli puoli miljoonaa suomalaista tarvitsee selkokieltä selvittääkseen asioinnista sähköisissä palveluissa, ja määrä on kasvava. Tähän tarpeeseen pitäisi myös erilaisten työeläkeotepalveluiden vastata.

VOIMME EDELLEEN SELKEYTTÄÄ otteiden sisältöä ja huomioida paremmin erilaiset ja eri-ikäiset lukijat. Termejä on selitettävä ja tarjottava taustatietoja niitä kaipaaville. Samalla on pidettävä kiinni saavutettavuudesta ja riittävästä yksinkertaisuudesta. Sisältöjä on kehitetty vuosien varrella yhdessä ja erikseen, toimijoiden hyvällä yhteistyöllä. Tätä työtä meidän täytyy sinnikkäästi jatkaa.

Selkeän kielen lisäksi työeläkeotteen tulisi rakentaa luottamusta myös nuoren lukijan kohdalla, jolla eläkekertymä on pieni ja ennustekin voi yllättää alhaisuudellaan. Pitäisikö otteen ohessa selittää käytännönläheisemmin työeläketurvan kertymistapaa, sen vakuutusluonnetta ja kiinnittää huomio työuran valintojen vaikutukseen?

Työeläkeotteeseen sopisi henkilökohtaisen tiedon lisäksi myös työeläketurvaan perehdyttäminen. Perustiedon tarjoaminen voisi olla alan toimijoiden yhteisponnistus kohti entistä parempaa kansalaisviestintää. Työeläketurva on kuitenkin osa sosiaaliturvaa ja periaatteiltaan sama kaikille. ✓

Työeläkeotteen tulisi rakentaa luottamusta.

TUOVI RAUTJOKI, VIESTINTÄJOHTAJA, ELÄKETURVAKESKUS
@TUOVIRAUTJOKI

Työeläke-lehti on työeläkealan ammatti- ja sidosryhmälehti.

JULKAISIJA
Eläketurvakeskus (ETK), Etk.fi

VERKKOLEHTI
Työeläkelehti.fi

TILAA UUTISKIRJE
www.etk.fi/uutiskirje/

PÄÄTOIMITTAJA
Tuovi Rautjoki

TOIMITUSPÄÄLLIKÖ
Anne Iivonen

TUOTTAJA
Antti Karkiainen

TOIMITUKSEN SÄHKÖPOSTI
tyoelake-lehti@etk.fi

TOIMITUSNEUVOSTO
Suvi Dufva (Varma)
Minna Hakkarainen (Ilmarinen)
Jorma Kinnunen (Mela)
Tapio Koivu (Veritas)
Marina Paulaharju (Merimieseläkekassa)
Suvi Ritola (ETK)
Satu Sandell (Elo)
Teresa Kvarngård (Keva)
Carita Wuorenjuuri (ETK)

LEHTEÄ TEKIVÄT MYÖS
Milka Alanen, Katri Isotalo, Anu Jarva, Lena Koski, Hanna-Maria Kuntala, Satu Kettunen, Juuso Koponen, Hanna Latvala, Peter Lindström, Antti Mielonen, Olli-Pekka Orpo, Elina Päivinen, Matti Remes, Katri Saarteinen, Susanna Sten-Gahmberg, Linda Varoma, Mika Vidlund ja Niko Väänänen.

Kannen kuva:
Milka Alanen. Kuvassa Liisa Hanén, Tapasimme-palstan haastattelu sivulla 8.

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET
aineistotilaukset@etk.fi
puhelin 029 411 2500

VISUAALINEN SUUNNITTELU
Katri Saarteinen
Eläketurvakeskus

TAITTO
Markku Laitinen
Aste Helsinki Oy

PAINO
Punamusta Oy
paperi Berga Classic PrePrint 100 g/m²

ISSN 0564-5808 (painettu)
Helsinki 2024, 60. vuosikerta
ISSN 1799-5221 (verkkojulkaisu)

Ilmestyy seuraavan kerran joulukuussa:
nro aineistot lehti ilmestyy
4 1.11. 2.12.

 Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Painotutheet
4041-0209

Työeläkeote mieluisin eläketiedon kanava

Barometri: Pääle kolmekymppiset ovat löytäneet työeläkeotteen eläketiedon kanavana

ELÄKEBAROMETRIN vastaajista lähes puolet piti otetta erittäin hyvänä ja kolmannes melko hyvänä tiedon lähteenä. Ikäryhmistä etenkin 35–64-vuotiaat arvioivat muita useammin työeläkeotteen hyväksi eläketiedon kanavaksi.

Henkilökohtainen neuvonta, kuten eläkelaitosten puhelinpalvelu, sekä eläkelaitosten omat verkkopalvelut ja Työeläke.fi-palvelu saivat seuraavaksi eniten suosiota eläketiedon lähteenä. Noin 60 prosenttia vastaajista piti näitä kanavia vähintään melko hyvinä.

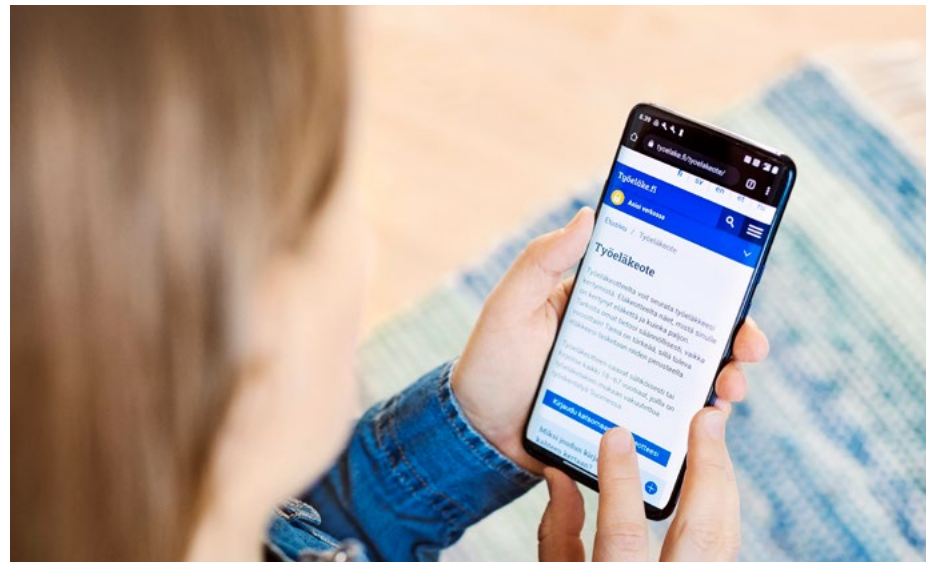
Vaihtoehtoina eläketiedon lähteiksi kyselyssä olivat lisäksi koulutustilaisuudet ja -tapahtumat, ystävät, perhe tai kollegat, media ja sosiaalinen media.

ELÄKKEEN LYKKÄYSKOROTUS tunnetaan kyselyn perusteella aiempaa paremmin. Kyselyssä eläketurvan perusasioiden tietämystä selvitettiin väittämien avulla. Lähes 60 prosenttia vastaajista tiesi, että eläkkeelle siirtymisen myöhentäminen korottaa eläkettä pysyvästi.

Eläkebarometri-tutkimuksessa vuotta aiemmin lykkäyskorotuksen vaikutuksen arvioi tuntevansa noin puolet vastaajista.

LUOTTAMUS ELÄKEJÄRJESTELMÄÄN on säilynyt korkealla tasolla. Suomalaisista 70 prosenttia kertoi luottavansa eläkejärjestelmään.

– Noin kaksi kolmasosaa oli sitä mieltä, että eläkevaroja hoidetaan luotettavasti. Luottamus eläkejärjestelmään ja eläkevarojen hoitoon säilyi samalla tasolla kuin kyselyssä vuonna 2023, sanoo ekonomisti **Sanna Tenhunen** Eläketurvakeskuksesta.

KAROLIINA PAKTOS

Työeläkeote on saatavilla 24/7 verkossa.

Puolet vastaajista arvioi, että eläke takaa kohtuullisen toimeentulon nykyisille eläkeläisille. Samoin noin puolet vastaajista ennakoii, että eläkkeet pystytään maksamaan tulevaisuudessakin. Osuus nousi hieman viimevuotiseen kyselyyn verrattuna. Kolmannes – aiempaa harvempi – vastaajista puolestaan ajatteli, että eläke takaa kohtuullisen toimeentulon tulevaisuudessa.

Vähän yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että nuoremmat sukupolvet joutuvat liiaksi eläkkeiden maksajiksi. Mielenpisteet tässä kyselyssä eivät muuttuneet edellisestä kyselykerrasta.

JOS ELÄKKEIDEN RAHOITUSTA pitäisi vahvistaa, yli 60 prosenttia suomalaisista piti työperäistä maahanmuuttoa hyvänä keino-

na. Toiseksi mieluisin vaihtoehto on eläkemaksujen korottaminen, sitä puolsi kolmasosa vastaajista.

Pyrkimys kasvattaa eläkevarojen tuottoa lisäämällä riskinottoa sijoitustoiminnassa oli kolmanneksi suosituin vaihtoehto. Vastaajista lähes 30 prosenttia ajatteli keino-olevan vähintään melko hyvä, mutta suurin piirtein yhtä moni arvioi vaihtoehdon vähintään melko huonoksi.

Eläkkeiden leikkaamiseen suhtauduttiin kielteisesti. Noin neljä viidestä piti nykyisten ja tulevien eläkeläisten eläkkeiden leikkaamista vähintään melko huonona vaihtoehtona.

Kyselyyn vastasi maaliskuussa 2024 noin tuhat täysi-ikäistä suomalaista.

ELINA PÄIVINEN

SATUKETTUNEN

Nuorisoala ehdottaa sukupolvirahastoa

TYÖMARKKINAKESKUSJÄRJESTÖT neuvottelevat parhaillaan eläkeuudistuksesta. Päätökset koskevat erityisesti nuoria. Niinpä nuorisoala laati omat ratkaisunsa eläketurvan uudistamiseksi.

Kiinnostavin ehdotuksista on 10 miljardin euron sukupolvirahasto tulevien ikäluokkien eläkkeiden turvaamiseksi. Pamfletin mukaan rahat kerättäisiin jäädyttämällä työeläkeindeksi vuosiksi 2027–2032.

Hurjin ehdotuksista on pysyvä siirtyminen työeläkeindeksistä kuluttajahintaindeksiin. Seurauksena työeläkkeet säilyttäisivät ostovoim-

ansa, mutta jäisivät merkittävästi jälkeen ansioiden kehityksestä.

Nuorisoala haluaa pitää kiinni palkattomien aikojen eläke-etuuksista. Tällaisia ovat esimerkiksi tutkinnosta kertyvä eläke ja alle kolmevuotiaan lapsen hoidosta kertyvä eläke.

Eläkevarojen sijoittamisen suhteen nuoret ovat samaa mieltä yleisesti tunnustetun näemyksen kanssa. Eläkeyhtiöitä sitovia vakavaraisuusvaatimuksia voisi maltillisesti purkaa ja nostaa eläkesijoitusten osakepainoa.

Pamfletin ratkaisut allekirjoittavat nuorisoalan Allianssi ry ja useat opiskelijajärjestöt.

EU:n tekoälyasetus – eläkeala suuren riskin ryhmään

EU:N TEKÖÄLYASETUS tuli voimaan elokuussa. Asetuksen tavoitteena on varmistaa, että EU:ssa kehitetty ja käytetty tekoäly on luotettavaa ja että sillä suojataan ihmisten perusoikeuksia.

Asetuksen tavoitteena on luoda yhdenmukaistetut tekoälyn sisämarkkinat EU:hun ja kannustaa teknologian käyttöönottoon.

Asetus luokittelee työeläkealan ja sosiaaliturvan suuren riskin kategorioihin. Suuririskisten tekoälyjärjestelmien on täytettävä tiukat vaatimukset. Vaatimuksiin kuuluvat muun muassa toiminnan kirjaaminen ja jäljitettävyyden riittävä avoimuus ja ihmisen suorittama valvonta.

Innovointia tuetaan perustamalla testiympäristöjä, jolla pyritään varmistamaan, että tekoälyjärjestelmät ovat lainmukaisia, jakavat parhaita käytäntöjä sekä lisäävät ymmärrystä riskeistä ja vaikutuksista.

Suomessa tekoälyasetuksen toimeenpanoa varten on asetettu työryhmä, joka valmistelee ehdotuksen kansallisesta lainsäädännöstä.

Turvaa eläkkeestä

NUORTEN AKATEMIA ja Eläketurvakeskus ovat suunnitelleet yhteistyössä digitaalisen oppimispelin työeläkkeistä.

Turvaa eläkkeestä -pelissä nuoret pääsevät tutustumaan Suomen työeläketurvaan yhden oppitunnin ajaksi. Pelissä käsitellään eläketurvan perusteita,

esimerkiksi sitä, miten eläke kertyy työstä ja milloin pitää ottaa yrittäjän eläkevakuutus.

Pelissä perehdytään myös siihen, miksi työeläkejärjestelmä on olemassa, keitä toimijoita siinä on ja miten eläkkeet rahoitetaan.

Pysy kartalla ja kehitä osaamistasi

Eläketurvakeskus järjestää koulutusta alan asiantuntijoille sekä eläkeasioista kiinnostuneille. Alla poimintoja syksyn koulutustarjonnasta. Käy tutustumassa lähemmin koko koulutustarjontamme verkkopalvelussamme koulutus.etk.fi.

ETK LAW: Lakisääteiset aamukahvit

Teams-toteutus 4.10.

Suomen eläketurvasta englanniksi – termit tutuksi

Teams-toteutus 21.11.

Tietoisku TyEL-ansioista

Teams-toteutus 8.10.

Työeläkekuntoutuksen ABC

Verkkokurssi

Työeläkeasioiden perusteet

Lähikoulutus 24.–31.10.

Tutustu lähemmin: koulutus.etk.fi

Maksetaan
24,4 %
yhdessä

Työeläkevakuutusmaksu

Työnantaja ja työntekijä maksavat työeläkevakuutuksen yhdessä. Maksu on keskimäärin 24,4 prosenttia palkkasummasta. Työntekijä maksaa siitä 7,15 prosenttia (53–62-vuotiaat maksavat 8,65 %). Työnantajan maksuosuus on reilut 17 prosenttia palkkasummasta.

NIMITYKSET

Anu Impola on nimitetty Merimieseläkekassan hallinnosta ja taloudesta vastaavaksi johtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 12.8. alkaen.

Laura Wickström (KTM) on nimitetty Veritaksen sijoitusjohtajaksi ja johtoryhmän jäseneksi 1.7. alkaen.

Mari Kuuvalo (OTM) on nimitetty Eläketurvakeskuksen lakiosaston osastopäälliköksi 1.12. alkaen.

Sami Ärilä (OTK) on nimitetty Ilmarisen henkilöstö- ja viestintäjohtajaksi 10.10. alkaen. Hän on toiminut henkilöstöjohtajana ja johtoryhmän jäsenenä vuodesta 2018.

Uutuusteos kansainvälisen työskentelyn tilanteisiin

Uusi käsikirja kertoo kansainvälisen työskentelyn erityisistä käytännöistä sosiaaliturvan, verotuksen sekä työ- ja ulkomaalaisoikeuden näkökulmasta.

Kirja on laatuun ensimmäinen ja siinä Eläketurvakeskuksen **Marjaana Lundqvistin** kynänjälkeenä tekstissä keskitytään siihen, millä edellytyksillä ja minkä maan sosiaaliturvassa työnantajan tulee vakuuttaa työntekijänsä kansainvälisissä työskentelytilanteissa. Kirjan muut kirjoittajat ovat **Anette Laiho** sekä **Marianne Malmgren**.

Kirja on suunnattu työnantajille, HR-henkilöille sekä kansainvälisiä asioita työkseen neuvoville tai muuten niistä kiinnostuneille. *Kansainvälisen työskentelyn käsikirja, KauppakamariTieto 2024.*

2024

TYÖ- ELÄKE- PÄIVÄ

26.11.2024

Marina Congress Center

Katse kohti horisonttia: työeläkkeet muutosten aallokossa

Pohjoismainen malli – kaasua vai jarrua?

Kahden kerroksen työmarkkinat – totuus tilastojen takana

Asiakkaan kohtaaminen digiajassa

Julkisen talouden varjo eläkejärjestelmän yllä

MIKKO KAUTTO
toimitusjohtaja
Eläketurvakeskus

OLLI KANGAS
emeritusprofessori
Turun yliopisto

JARI HANSKA
juontaja

ALMA ONALI
juontaja

Lue lisää ja ilmoittaudu: www.etk.fi/tyoelakepaiva

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Paras ajankohta eläkkeelle lähtöön

MILLOIN KANNATTAA jäädä eläkkeelle? Mediassa satelee hyviä neuvoja.

Neuvojen näkökulma on lähes poikkeuksetta rahataloudellinen. Harvemmin näkee pohdintoja siitä, kuinka arvokasta lisääntynyt vapaa-aika on, tai päinvastoin, kuinka arvokasta on se, että saa yhä pysyä osana työyhteisöä.

Puhutaan nytkin siis rahasta.

Mitä varhemmin ryhtyy nauttimaan työeläkettään, sitä pienempi on kuukausieläke. Äkkisilmäyksellä näyttäisi siltä, että kannattaa jäädä eläkkeelle niin myöhään kuin mahdollista.

Tämä on selvää jo siksikin, että työnteon jatkaminen paitsi kasvattaa tulevaa eläkettä, myös synnyttää tuloja.

Kannattavuuslaskenta ei kuitenkaan ole noin yksinkertaista. Työeläkkeelle jäänytkin saa tehdä työtä ja ansaita rahaa.

Laskentaa hankaloittaa, että jokainen eläke-euro ei ole nettomääräisesti yhtä suuri. Mitä suurempi eläke, sitä suurempi osuus siitä menee veroihin. Jos ryhtyy nostamaan eläkettä heti kun voi, veroprosentti on pysyvästi pienempi kuin jos lykkäisi eläkkeen alkua.

Tämä on valitettavasti pelkkä arvaus, sillä lainsäätäjistä ei koskaan tiedä. Verotuksen progressio ei välttämättä ole ikuista. Sekin on tuntematonta, minkä kokoisten eläkkeiden verotus kiristyy ja minkä kokoisten mahdollisesti kevenee.

TULEVAISUUDEN ARVAAMATTOMUUS houkuttaa ottamaan eläkettä niin pian kuin suinkin mahdollista. Parempi pyy pivossa kuin kaksi oksalla.

Tuo saattaa tosin olla vanhentunut viisaus, sillä kaksi pyytää on kuitenkin enemmän kuin yksi. Vaan onko sittenkään, sehän riippuu tulevasta korkotasosta, tulevasta inflaatiosta ja oksalle pääsemisen ajankohdasta.

Sijoittamisesta innostunut alkaneet heti kahmia ja sijoittaa eläkerahojia. Hänen kun ei tarvitse piitata säännöksistä, jotka rajoittavat työeläkeyhtiöiden hallussa olevien varojen tuottomahdollisuuksia.

Media sotkee ajatuksia esittelemällä vuosittaisten indeksitarkistusten vaikutuksia. Niistä ei pidä välittää.

Yksittäisten kuukausien kanssa kikkailu voi tuottaa hetkellistä laskennallista mielihyvää, mutta se sääntö pätee, että lykätty kuukausieläke on aina bruttomäärältään suurempi.

Sekavalta näyttää. Oikean eläköitymishetken valintaan vaikuttaa niin moni muuttuja ja niin moni epävarmuustekijä, että rationaalisen päätöksen teko taitaa olla mahdotonta.

Paras ratkaisu lienee se, että jää eläkkeelle sitten kun siltä tuntuu. /

Kolumnisti Pekka Seppänen on riippumaton talouden tarkkailija.

Rationaalisen päätöksen teko taitaa olla mahdotonta.

MILKA ALANEN

Liisa Hanén sai joogaohjeituksen Lontoossa, missä hän opiskeli media-alaa. Ennen yrittäjyyttä Hanén työskenteli muun muassa BBC:llä ja MTV3:lla tuottajana.

Yrittäjät ovat Hanén kaltaisia

YEL-työtulosta on luovuttava. Yrittäjän eläketurvan täytyy perustua todellisiin ansioihin, sanoo mikroyrittäjiä määrätietoisesti johtava Liisa Hanén.

Vaikka olisi kuinka kiire, teen joka aamu lyhyen joogaharjoituksen, kertoo **Liisa Hanén**.

Se antaa perspektiiviä, samoin aamukahvi. Vasta sen jälkeen Mikro- ja yksinyrittäjien (MYRY) puheenjohtaja tarttuu puhelimeen. Sähköposti on tukossa ja puhelin soi melkein koko ajan.

– MYRY:stä on tullut päätyöni, sanoo liikunta- ja joogaohjaaja.

Aamupäivän aikana Hanén on jo ehtinyt maahanmuuttajayrittäjien tapahtumaan. Lisäksi hän on antanut monta tuntia YEL-neuvontaa.

Hanén kertoo pitävänsä haasteista. Hän kuvaillee itseään sinnikkääksi ja periksiantamattomaksi.

– Mieheni mukaan olen jääräpäinen, niin hyvässä kuin pahassa.

Se on hyvä, sillä töitä riittää. Ajat ovat harvinaisen kovat yrittäjille: ensin oli korona, sitten tuli ostovoimaa leikannut inflaatio. Sen jälkeen yrittäjän eläkelaki (YEL) uudistettiin ja alkoivat YEL-työtulotarkistukset. Syyskuussa hallitus nosti yleistä arvonlisäveroa (ALV), ja vuoden vaihteessa poistuu pienituloisia yrittäjiä helpottanut ALV:n alarajahuojennus.

Julkisuudessa yrittäjät esitellään usein suurituloisina menestyjinä. Todellisuudessa yrittäjien mediaansio on 2 700 euroa kuukaudessa (2022).

Suurin osa yrittäjistä on mikro- tai yksinyrittäjiä. Yhä useampi yhdistelee palkkatyötä ja yrittäjyyttä. On freelancereita, alustataloutta, ▶

kevytyrittäjiä, vuokratyötä ja tietysti myös perinteisiä ammatinharjoittajia, jotka yrittävät tulla toimeen muuttuvassa maailmassa.

Tähän työelämän ja yrittäjyyden murrokseen MYRY on perustettu.

– Jäseniksi on liittynyt kaikenlaisia ihmisiä pelikoodareista koirantrimmaajiin. Näitä ihmisiä ei ole kuunneltu päätöksenteossa oikeastaan koskaan.

Sen Hanén tajusi kerätessään YEL-uudistusta vastustavaa adressia vuonna 2022. Niimiä kertyi lopulta 67000. Pelkästään adressin kommentteja oli yli 20 000 kappaletta.

– Luin niitä yrittäjätarinoita yhden yön, ja päätin lähteä tälle tielle.

Uudistus lässähti, laastariksi tarkistuksia

Viime vuonna voimaan tullut YEL-uudistus ei mullistanut yrittäjän eläke- ja sosiaaliturvaa.

Eläkevakuutus perustuu edelleen YEL-työtuloon. Sen tulisi vastata palkkaa, jonka

yrittäjä maksaisi samaa työtä tekemään palkkaamalleen ihmiselle.

Uudistus viilasi ja yhdenmukaisti käytäntöjä, joilla YEL-työtulo määritellään eläkeyhtiöissä. Nyt yhtiöt tarkistavat yrittäjien työtulon kolmen vuoden välein. Tarkistuksella parannetaan yrittäjien eläketurvaa ja lisätään alijäämäisen järjestelmän kestävyyttä.

Maksimissaan YEL-maksu on voinut nousta 85 euroa kuukaudessa. Työeläkeyhtiöiden mukaan viime vuoden tarkistuskierrokset ovat sujuneet ilman suurempia ongelmia.

Hanénin mukaan tarkistukset ovat ajaneet yrittäjiä ongelmiin, jopa lopettamaan yrittäjätoiminnan. Hän näkee tarkistukset laastarina, joka ei ratkaise varsinaista ongelmaa: jähmeä YEL-työtulo ei vastaa muuttuvan työelämän tarpeita.

– YEL:n täytyy perustua yrittäjän todellisiin ansiotuloihin, kuten palkansaajilla. Mikään muu ei ole oikeudenmukaista, eikä järkevää.

”Vanhat vastakkainasettelut yrittäjien ja palkansaajien välillä eivät näy MYRY:ssä”, sanoo Liisa Hanén.

Liisa Hanén

- Ikä: 48-vuotias
- Työ: liikunta- ja joogaohjaaja, Mikro- ja yksityrittäjät ry:n (MYRY) puheenjohtaja
- Koulutus: Media-alan tuottaja, Master of Arts
- Onnellisuuden lähteet: jooga, koirat, aamukahvi ja aviomies, joka on loistava ruuan laittaja.
- Elämän motto: Ei se ota, jos ei annakaan.

”Ongelma on ratkaistavissa, mutta keskustelu koetetaan torpata.”

Työtulosta todellisiin ansioihin

Jos sekä yrittäjien että palkansaajien eläketurva perustuisi ansiotuloihin, sukkuloiminen työsuhteiden ja yrittäjyyden välillä helpottuisi. Pienestäkin yrittäjäkeikasta kertyisi eläkettä, toisin kuin nyt.

Ennen kaikkea uudistus toisi yrittäjän elämään ennustettavuutta. Kun maksu seuraisi tuloja, yrittäjän olisi helpompi suunnitella omaa talouttaan.

– Meillä on jo tulorekisteri, pyörää ei tarvitsisi keksiä uudelleen. Nykyinen järjestelmä myös työllistää aika paljon tarkistukseen ja määrittelyineen. Eikö näin olisi paljon tehokkaampaa?

Iso pointti on myös eläketurvan selkeys. Jos palkansaajan ja yrittäjän eläke yhtenäistettäisiin, kansalaisten olisi helpompi hahmottaa eläketurvan kokonaisuus.

– Ongelma on täysin ratkaistavissa, mutta keskustelu koetetaan torpata älyllisesti epärehellisillä argumenteilla.

Ennakot yrittäjille tuttua

Todellisiin tuloihin siirtymistä vastustavat huomauttavat, että järjestelmä ei toimisi kaikissa yritysmuodoissa. Entä toimimisyrittäjät ja muut, jotka eivät ole tulorekisterissä? Miten heidän todelliset tulonsa katsottaisiin?

– En näe mitään syytä, miksi ennakkoverojärjestelmää ei voisi käyttää myös yrittäjän eläkkeissä, Hanén perustelee.

Ennakkoveron maksaminen on tuttua yrittäjille. Ennako eli etukäteen maksettava tulovero perustuu arvioon vuoden tuloista. Tältä pohjalta maksettaisiin myös eläkemaksu. Ylä- tai alakanttiin mennyt arvio tassahtaisiin vuoden lopussa, aivan kuten tehdään ennakkoverojenkin kanssa.

– Se on vertailukelpoinen ansiotulo, todellinen verotettava ansio. Se on lähestul-

”MYRY uskoo siihen, että YEL on osa tärkeää sosiaaliturvan kivijalkaa, mutta YEL:n ehtojen tulee olla oikeudenmukaiset ja yhdenmukaiset kaikille”, linjaa Liisa Hanén.

koon sama asia kuin se, kuinka paljon makset itsellesi palkkaa.

Rahastoinnilla tasapainoon

Toinen, monien mielestä vakavampi ongelma on yrittäjän eläkejärjestelmän alijäämä.

Vuosittain kerättävät työeläkemaksut eivät riitä kattamaan maksussa olevia eläkkeitä. Puuttuvan osuuden maksaa valtio eli käytännössä veronmaksajat.

Osuus on ollut jyrkässä kasvussa: vuonna 2017 valtion osuus eläkemenosta oli kuusi prosenttia. Tänä vuonna valtio maksaa jo arviolta 30 prosenttia yrittäjien eläkkeistä. Rahassa summa on noin 500 miljoonaa euroa.

Tilanne ei olisi läheskään näin vaikea, jos yrittäjän eläkkeitä olisi rahastoitu. Hané-

nin mielestä ei ole liian myöhäistä, mutta mistä alkupääoma?

Valtiovarainministeriö on arvioinut, että rahaa tarvittaisiin 9 miljardia euroa, jos rahastointiaste olisi yhtä suuri kuin työntekijöiden eläkkeissä.

– Tähän ei velkaisella valtiolla ole varaa, mutta jos valtio lainaisi yrittäjille jonkun alkupääoman, ja se maksettaisiin korkoineen takaisin.

Nykyisten sääntöjen mukaan lainarahalla ei saa sijoittaa. Mutta jos laki uudistetaan, kuten hallitusohjelmaan on kirjattu, tämän poikkeuksen voisi hoitaa samalla.

– Meillä on erinomaiset näytöt eläkeyhtiöiden sijoitustoiminnasta. Pikkuhiljaa se tasapaino alkaisi palautua. /

YEL-vakuutettuja yrittäjiä 214 000

SUOMESSA on yhteensä yli 400 000 yritystä. Näistä Hanénin edustamia mikro- ja yksityisyrityksiä on valtaosa, lähes 96 prosenttia.

Virallisesti mikroyrittäjä on henkilö, jolla on alle 10 työntekijää työllistävää yritystä. Hanénin mukaan henkinen raja menee kuitenkin 5–6 henkilössä. Sitä enemmän työllistävät kokevat olevansa jo pienyrittäjiä.

Vuonna 2023 yksityrittäjänä toimi keskimäärin 230 000 henkilöä. Määrä laski

10 000 henkilöllä edeltävästä vuodesta. Työnantajayrittäjiä oli 89 000 henkilöä. Tieto käy ilmi Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksesta.

Hyvä mittari yrittäjien määrälle on myös lakisääteinen YEL-vakuutus. Viime vuoden lopussa vakuutettuja oli 214 000 henkilöä. Heistä osa voi olla sivutoimisia, mutta yrittäjiä yhtä kaikki. Maatalous- ja apurahayrittäjänä (MYEL) toimi 53 000 henkilöä.

Kevytyrittäjäyys on monille reitti työelämään

Kevytyrittäjäydestä on viime vuosina tullut yhä suositumpaa varsinkin nuorten ja ulkomaalaistaustaisten keskuudessa. Valtaosalle se on tapa hankkia lisätuloja, mutta osalle tie työelämään aukeaa kevytyrittäjänä.

Kevytyrittäjällä tarkoitetaan henkilöä, joka työllistää itsensä, mutta ei perusta yritystä. Oman yrityksen sijaan kevytyrittäjä laskuttaa asiakkaitaan laskutuspalveluyrityksen kautta.

Kevytyrittäjäyttä markkinoidaan usein helppona ja joustavana tapana tehdä työtä ja hankkia lisätuloja. Joillekin se voi olla keino päästä työelämään.

Lisäksi kevytyrittäjäyys yhdistetään usein alusta- ja keikkatyöhön. Työ ei kuitenkaan välttämättä ole alustavälitteistä. Kevytyrittäjänä tehdään esimerkiksi luovien alojen freelancetöitä, konsultointia, tulkkausta ja käännöstöitä, siivousta, yksityisopetusta ja rakennustöitä.

Alle kolmekymppinen ja ulkomaalaistaustainen

Vuosien 2017 ja 2022 välillä laskutuspalveluyritysten käyttäjien määrä lähes kolminkertaistui 23 000 henkilöstä 68 000 henkilöön (taulukko 2). Kehitys näyttää jatkuvan.

Samalla kun kevytyrittäjäyys yleistyy, myös kevytyrittäjänä toimivien joukko muuttuu. Kevytyrittäjät ovat yhä nuorempia: vuonna 2022 lähes 40 prosenttia oli 17–29-vuotiaita (taulukko 1).

Samanaikaisesti ulkomailla syntyneiden osuus on kasvanut. Vuonna 2022 joka neljäs kevytyrittäjä oli syntynyt muualla kuin Suomessa, kun vielä vuonna 2017 vain joka kymmenes.

Kevytyrittäjäyys on usein tilapäistä

Useimmille kevytyrittäjänä toimiminen on tilapäistä ja tuottaa vähän tuloja. Vuonna 2022 mediaanivuositulo kevytyrittäjäydestä oli 1 700 euroa ja kevytyrittäjä sai maksusuorituksia keskimäärin 4,2 kuukauden ajalta (taulukko 2).

Väestöryhmien välillä on kuitenkin suuria eroja kevytyrittäjänä työskentelyssä.

Nuorten kevytyrittäjäyys on satunnaisempaa ja heidän kevytyrittäjänä saamansa tulot ovat pienempiä kuin vanhempien kevytyrittäjien. Ulkomaalaistaustaisten kevytyrittäjien toiminnastaan saamat tulot ovat

keskimäärin korkeammat ja muodostavat suuremman osan heidän kaikista ansiotuloistaan kuin Suomessa syntyneillä kevytyrittäjillä.

Kevytyrittäjäyttä käytetään eri tavoilla

Kevytyrittäjäyden aloittamista edeltäneen ja sen jälkeisen työmarkkina-aseman analyysi kertoo jotain siitä, miten kevytyrittäjäyttä käytetään. Useimmat kevytyrittäjät ovat samanaikaisesti myös työsuhteessa. Kevytyrittäjäyttä edeltävinä vuosina työttömyys kuitenkin kasvaa ryhmässä.

Taulukko 1

Kevytyrittäjien ominaisuuksia vuosina 2017–2022, prosenttiosuudet

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Sukupuoli						
Miehet	61.9	58.8	59	59.5	60.5	62
Naiset	38.1	41.2	41.0	40.5	39.5	38
Ikäryhmä						
17–29	34.6	35.6	36	35.7	37.5	38.6
30–39	31.1	31	30.1	30.6	30.5	29.5
40–49	18	17.5	18	18.5	18	18
50–59	11.7	11.3	11	10.4	9.6	9.3
60–68	4.6	4.7	4.9	4.8	4.5	4.6
Syntymämaa						
Suomi	89.4	87.7	85.9	81.3	75.6	74.4
Muu	10.6	12.3	14.1	18.7	24.4	25.6

Monet nuoret suomalaiset kevytyrittäjät ovat samanaikaisesti opiskelijoita, ja kevytyrittäjäyys on todennäköisesti tapa saada lisätuloja opiskeluaikana. Nuoret ulkomaalaistaustaiset kevytyrittäjät ovat usein asuneet Suomessa vain vähän aikaa ennen kevytyrittäjäksi ryhtymistään.

Kaikissa väestöryhmissä työllisten osuus, joko työsuhteessa tai yrittäjänä työskentelevien, kasvaa huomattavasti kevytyrittäjäksi ryhtymisen jälkeen. Jossain määrin kevytyrittäjäyys näyttää siis toimivan ponnahduslautana työmarkkinoille.

Kevytyrittäjien tulisi ajatella eläkettä

Suomen työeläkejärjestelmässä ei ole kevytyrittäjille tai muille uudenaikaisille työn tekemisen muodoille omaa kategoriaa. Tämän vuoksi järjestelmän ymmärtäminen on haastavaa.

Joskus kevytyrittäjä eläkevakuutetaan työntekijänä ja joskus yrittäjänä. Mutta useimmat luokitellaan yrittäjiksi. Silloin kevytyrittäjä on itse vastuussa työeläkevakuuttamisestaan eli YEL-vakuutuksen ottamisesta, kun työtulo ylittää YEL-vakuutuksen alarajan. Euromääräinen vuosityötulon alaraja on 9 010 euroa (vuonna 2024). Lisäksi yritystoiminnan tulee jatkua yli neljä kuukautta.

Vaikka analyysit osoittavat, että kevytyrittäjien kokonaisansiotulot usein kasvavat kevytyrittäjäksi ryhtymisen jälkeen, heidän eläkekertymisään ei näy vastaavaa kasvua. Tämä johtuu osittain siitä, että useimpien kevytyrittäjätulot eivät ylitä YEL-vakuutuksen alarajaa eikä heidän siksi tarvitse ottaa yrittäjäeläkevakuutusta.

Tämän varjopuoli on, että huomattava osa kevytyrittäjänä ansaituista tuloista jää eläkevakuutuksen ulkopuolelle, mikä asettaa kevytyrittäjät huonompaan asemaan kuin työsuhteessa olevat.

On myös syytä uskoa, että kevytyrittäjien tiedot eläkevakuutuksen merkityksestä joissain tapauksissa ovat puutteelliset. Siitä voi seurata, että kevytyrittäjät ilmoittavat työtulonsa todellista pienemmiksi pitääkseen

Taulukko 2.

Kevytyrittäjäyden kesto ja siitä saadut tulot vuonna 2022 eri väestöryhmissä

Syntymämaa ikä	Suomi 17–29	Suomi 30–49	Suomi 50–68	Muu 17–29	Muu 30–49	Muu 50–68	Kaikki
Aika kuukausina, jolloin käyttänyt laskutuspalveluyrityksiä							
Keskiarvo (kk)	3.5	3.7	4.4	4.9	5.6	5.8	4.2
Mediaani (kk)	2	2	3	3	4	5	3

Kevytyrittäjänä vuositulot

	Suomi 17–29	Suomi 30–49	Suomi 50–68	Muu 17–29	Muu 30–49	Muu 50–68	Kaikki
Keskiarvo, €	3 678	6 125	8 881	7 603	11 305	13 296	7 058
Mediaani, €	928	1 339	2 000	2 764	4 646	5 615	1 703
Kevytyrittäjätulojen osuus kaikista tuloista, %	33.4	28.3	43.4	44.0	46.6	53.7	38.9
Tulot ylittävät YEL-alarajan (%)	11.4	16.6	24.0	28.1	38.6	42.2	22.1
Ei muita työtuloja (%)	15.0	14.9	28.4	19.7	24.0	31.4	21.0
Havaintojen määrä	1 900	20 487	7 479	5 252	9 607	1 364	67 995

vakuutusmaksun alhaisena, mikä taas vaikuttaa heidän tulevan eläkkeensä tasoon.

Olisi tärkeää, että kaikki kevytyrittäjänä toimimista harkitsevat perehtyisivät eläkejärjestelmän toimintaan ja olisivat selvillä YEL-vakuutuksen merkityksestä koko heidän sosiaaliturvansa kannalta. /

Lähde:

Susanna Sten-Gahmberg ja Aart-Jan Riekhoff: Light entrepreneurs in Finland: A longitudinal study of careers, income and pension accrual. Finnish Centre for Pensions, Studies 04/2024

Kevytyrittäjistä ei ole virallista rekisteriä

KAROLIINA PAAIOS

Tutkimustyössä vaaditaan innovatiivista tapaa tunnistaa kevytyrittäjiä rekisteriaineistosta. Koska kyse ei ole virallisesta työmarkkina-asemasta, kevytyrittäjistä ei ole virallista rekisteriä.

Hyödynsimme tutkimuksessa laskutuspalveluyrityksiä koskevaa listausta, jonka Eläketurvakeskuksen valvontasasto on laatinut laskutuspalveluyritysten asiakkaiden työeläkevakuutusvelvollisuuden valvontaa varten.

Yhdistimme laskutuspalveluyrityksiä koskevat tiedot tulorekisteri- ja veroilmoitustietoihin tunnistaksemme laskutuspalveluyrityksiltä maksuja saaneet henkilöt. Vähintään yhden maksusuorituksen saaneet henkilöt luokitellaan tutkimuksemme kevytyrittäjiksi.

Analysoimme henkilökohtaisia piirteitä, työskentelyä, tuloja ja eläkekertymiä koskevia tietoja vuosilta 2012–2022. Tiedot on saatu Tilastokeskukselta ja Eläketurvakeskukselta.

SUSANNA STEN-GAHMBERG

Metsäala kiinnostaa nuoria alan vaihtajia

Vihreälle oksalle

Perinteisesti metsäala on ollut miesvoittainen, mutta nyt metsään ovat tulleet myös naiset. Itsenäinen ja monipuolinen työ luonnossa on monille hyvinvoinnin lähde.

Työvoima liikkuu Suomessa vilkkaasti, eikä työn perässä suunnata pelkästään kasvukeskuksiin. Maakunnissa töiden perässä saatetaan ajaa pitkään matkoja, ja työpaikasta toiseen siirryttäessä vaihtuu usein myös toimiala.

Tilastokeskuksen mukaan suhdanteen kääntyessä vuonna 2022 Suomessa tehtiin lähes puoli miljoonaa työpaikan vaihdosta, joissa siirryttiin pois toiselle toimialalle.

Yksi alan vaihtajista on metsäasiantuntija **Aino Kiri**, joka jätti sisätyöt apteekissa päästäkseen ulos Kaakkois-Suomen metsiin.

– Se oli pieni shokki, kun muutin hiljattain kaupunkiin asumaan ja tajusin, että nyt ei ole ympärillä metsää, johon lähteä koiran kanssa ulkoilemaan. Metsä on niin tärkeä omalle hyvinvoinnille. Onneksi metsä on nykyään osa työtäni, pääsen maastoon lähes päivittäin, Kiri kertoo.

Kirin työuran suunta vaihtui, kun hän vieraili Messukeskuksessa Farmasian päivillä.

– Toisella puolella Messukeskusta oli samaan aikaan Metsäkonemessut. Koneita katsellessani tajusin yhtäkkiä, että tämä metsäpuolihan on minulle paljon kotoisampi. Olen alun perin maalta, ja muistin lapsuudesta metsäasiantuntijoiden vierailut kotitilallani.

Kirin tie metsäalalle taittui nopeasti. Monimuotokoulutus ammattikorkeakoulussa antoi metsätalousinsinöörin paperit, ja pian apteekkiura jäi taakse, kun edessä oli työharjoittelu Metsäkeskuksessa.

– Jo ekana päivän Metsäkeskuksessa tajusin, että tämä on mun juttu. Ja nyt olen ollut täällä Metsänhoitoyhdistys Kaakossa metsäasiantuntijana jo kolme vuotta.

Vuodenajat rytmittävät työtä

Metsänhoitoyhdistyksen palveluksessa Aino Kirin työpäiviä rytmittävät vuodenajat. Sulan maan aikana Kirin työpäivät sujuvat pääosin saappaat jalassa eri puolilla Kymenlaaksoa.

– Maastossa arvioidaan metsän kehitystä ja hoitotarpeita, suunnitellaan leimikoita, ja valvotaan puunkorjuuta. Osan metsäkäynteistä hoidan yksin, esimerkiksi kaupungeissa asuville metsänomistajille. Talvella taas työ painottuu enemmän toimistotöihin.

Myös puumarkkinoiden tahti vaikuttaa töihin. Puukauppojen kiireisin aika osuu usein kevätkuukausille. Työnjohtajana toimii useimmiten Kiri itse.

– Itsenäistä työskentelyä tämä on. Huolehdin itse työni aikatauluista ja työpäivän pituudesta.

Parasta työssä on kuitenkin monipuolisuus.

– Saan liikkua luonnossa, nähdä erilaisia paikkoja, tavata hyvin erilaisia ihmisiä.

Nuoret vaihtavat työpaikkaa aiempaa herkemmin

Suomessa toimii yli 50 metsänhoitoyhdistystä, jotka työllistävät yli tuhat metsäalan ammattilaista. Yhdistysten tarve osaaville työntekijöille on kasvussa, ja työvoiman liikkuvuus on lisääntynyt.

Metsänhoitoyhdistys Kaakon toiminnanjohtaja **Jarmo Haimila** Luumäeltä vahvistaa nuorten aktiivisuuden työmarkkinoilla. Nuoret vaihtavat työpaikkaa aiempaa herkemmin. Samalla kilpailu työvoimasta on lisääntynyt. Hakemuksia avoimiin työpaikoihin saadaan takavuosia vähemmän, ja uudet työntekijät voivat asua kaukanakin työpaikastaan.

– Aikaisemmin metsänhoitoyhdistyksen toimihenkilöt pääsääntöisesti asettuivat asumaan omalle alueelleen, mutta nyt he asettuvat asumaan lähiseudun kaupunkeihin ja käyvät töissä täällä maalaiskunnissa, Haimila kuvailee.

Työvoiman liikkuvuus ei kuitenkaan ole ainoa muutos.

– Naiset ovat tulleet vahvasti mukaan. Meidän yhdistyksemme toimihenkilöistä

enemmistö on naisia. Sama muutos näkyy asiakaskunnassakin. Naisten osuus metsänomistajista kasvaa nopeasti.

Työvoimapula on viime aikoina äitynyt pahemmaksi. Metsässä on huutava pula niin puutavara-auton kuljettajista, metsäkoneiden kuljettajista kuin metsureistakin. He ovat Haimilan yhdistykselle elintärkeitä yhteistyökumppaneita.

– Kyse on haastavista työtehtävistä, jotka edellyttävät rautaista ammattitaitoa, digitalisoiduvien koneiden ja laitteiden huolto-osaamista, aikataulupaineiden hallitsemista sekä metsäalan ja luonnon tuntemista. Lisäksi tulee kyetä toimimaan itsenäisesti vaativissakin keliolosuhteissa, myös keskellä kylmintä ja pimeintä talvea.

– Sellaisia tekijöitä ei kasva joka oksalla.

Työeläkeote sujahtaa toistaiseksi pöytälaatikkoon

Kaakkois-Suomi on Suomen metsäteollisuuden puunkäytön ykkösalue. Lähes joka kolmas metsäteollisuuden käyttöön hankittu puutavarakuutio jalostetaan Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa. Metsä on myös tärkeä työllistäjä. Metsäbiotalous työllistää Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa lähes 8 000 henkeä.

Aino Kiri uskoo, että hänetkin löytää alueen metsistä vielä tulevina vuosikymmeninä.

– Näistä tehtävistä melko varmasti. Tehdävät luonnonhoidon puolella voisivat myös kiinnostaa.

Eläkevuosiin Kiri ei tiiraile. Työeläkeote sujahtaa pöytälaatikkoon odottamaan parempia lukuhetkiä. Tosin eläkkeelle kohta jäävän äidin vinkki on jäänyt mietityttämään.

– Äiti muistuttelee kovasti, että kannattaa aloittaa säästämään eläkevuosia varten, kun tulevaisuudesta ei koskaan tiedä. ✓

35-vuotias metsätalousinsinööri Aino Kiri vaihtoi alaa kliinisen farmasian parista pihkan tuoksuiseen metsään.

Metsäalalla työkyvyttömyys poikkeuksellisen vähäistä

METSÄNHOITUYHDISTYSTEN työeläkevakuuttajana toimii Eläkekassa Verso. Yhdistysten ja Verson asiakassuhdetta leimaa molemminpuolinen pitkäaikainen sitoutuminen, mikä näkyy vakuutusista varainhoitoon.

– Verso on paitsi yhdistysten vakuuttaja myös asiakas. Omistamme metsäsijoituksia eri puolilla maata, ja ostamme yhdistyksiltä paljon metsänhoitopalveluja, toimitusjohtaja Pasi Strömberg kertoo.

Vakuutettuja Versolla on 2400 henkilöä, joista kolme neljäsosaa työskentelee metsänhoitoyhdistyksissä ja Metsäkeskuksessa.

Metsäammattilaisten vakuuttaminen on erityisala, joka ilmenee erityisesti työkyvyttömyyspuolella. Verson työkyvyttömyysmeno on ollut yli 10 vuoden ajan keskimäärin 0,7 prosenttia palkkasummasta. Työkyvyttömyysriski on toteutunut selvästi pienempänä kuin vastaavana aikana koko maassa keskimäärin.

Tarkkaa syytä vakuutettujen poikkeukselliseen hyvinvointiin ei tiedetä, mutta oikea vastaus löytynee metsästä.

– Metsäalalla työskentely on yleensä yhdistelmä sisä- ja ulkotyötä. Lisäksi alan töihin sisältyy tavallista suurempi vapaus aikatauluttaa työt itselle sopivaksi. Nämä kaikki hyödyttävät työntekijän terveyttä ja hyvinvointia, Strömberg pohtii.

Myös Strömberg on havainnut viime vuosina työvoiman liikkuvuuden yleistyksen.

– Alle 40-vuotiaat vaihtavat työpaikkaa aikaisempaa enemmän. Se on ehkä sukupolvikysymys, toisaalta myös tervettä urakiertoa. On ilo nähdä alalla innostuneita nuoria asiantuntijatehtävissä.

Eläkekassa Verso täyttää tänä vuonna 60 vuotta.

PETER LINDSTRÖM

Työeläkevakuuttamisen valvonta torjuu harmaata taloutta

Harmaa talous ja talousrikollisuus aiheuttavat yhteiskunnalle merkittäviä tulonmenetyksiä. Vakuuttamattomia palkkoja jää vuositasolla valvonnassa haaviin noin 22 miljoonaa euroa.

Eläketurvakeskus varmistaa valvonnallaan työntekijöille TyEL-lain ja yrittäjille YEL-lain mukaan kuuluvan eläketurvan. Valvonnassa se hyödyntää rekisteritietoja ja tekee työnantajatarkastuksia.

Työnantajat ovat vuodesta 2019 alkaen ilmoittaneet palkkatiedot tulorekisteriin. Tätä ennen palkat ilmoitettiin erikseen usealle eri taholle, kuten eläkeyhtiöille. Ilmoitustavan muutos on todennäköisesti vähentänyt tahattomien virheiden määrää ja näin pienentänyt vakuutuksista puuttunutta palkkasummaa.

Valvontaan uusia keinoja

Tulorekisteriin ilmoitettava tieto perustuu yksittäisiin palkkatietoilmoituksiin. Tiedot ovat lähtökohtaisesti oikein, mutta sisältävät myös ne väärin perustein tehdyt ilmoitukset, joissa TyEL-vakuuttaminen ohitetaan tahallisesti tai tahattomasti.

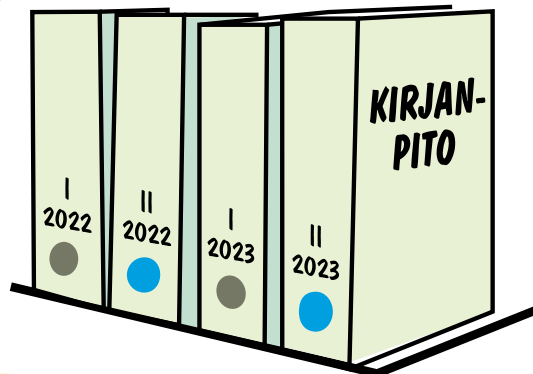
– Vakuuttamisen virheiden massamuutoksen selvittäminen pirstaleisesta tiedosta on hankalaa, mutta olemme ottaneet siinä ison askeleen eteenpäin, toteaa osastopäällikkö **Matti Ruotanen** Eläketurvakeskuksesta.

Eläketurvakeskus käynnisti keväällä uuden TyEL-massavalvonnan, joka kohdistuu niihin palkkatietoilmoituksiin, joita ei ole TyEL-vakuutettu.

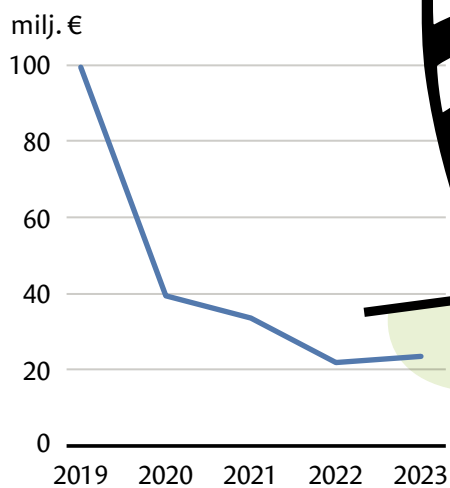

”Toteutamme laskutuspalveluja käyttävien kevytyrittäjien valvontaa kohdennetulla massavalvonnalla. Valvonta on ollut erittäin tuloksellista.”

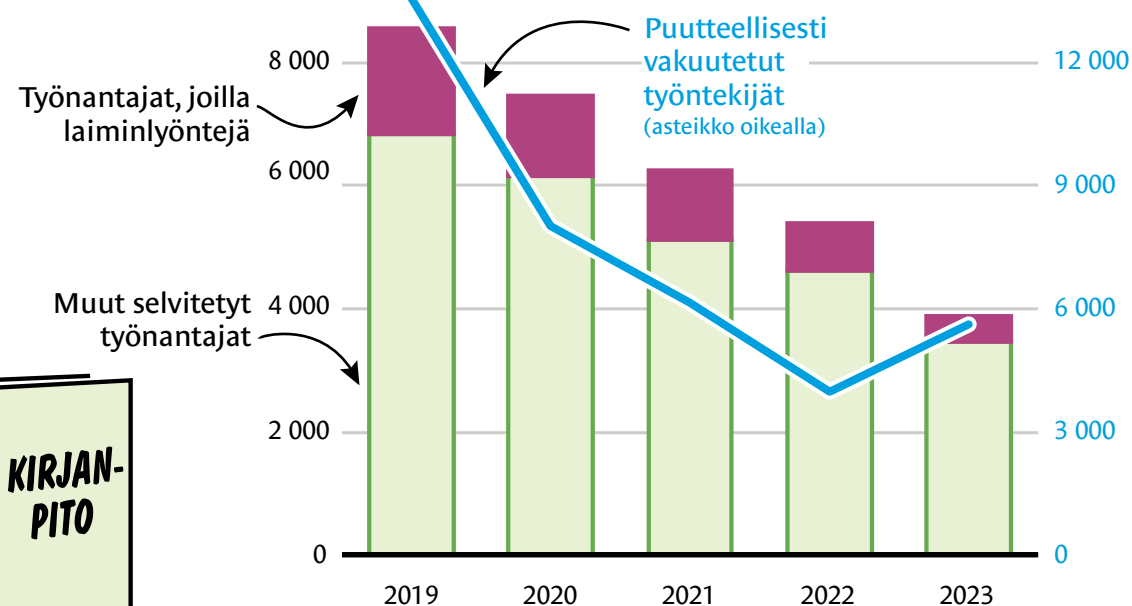
– Matti Ruotanen, Eläketurvakeskus

Työeläkevakuutuksista puuttuneet palkat

Työnantajien valvontatapaukset

Kevytyrittäjiä valvottu tehostetusti

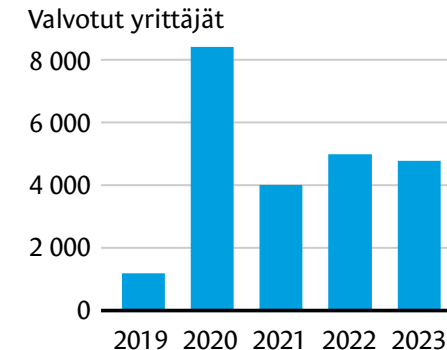
KEVYTYRITTÄJYYTEEN liittyy merkittävää YEL- ja TyEL-laiminlyöntiä. Kevytyrittäjyyden nimissä teetetään myös työsuhteessa tehtyä työtä.

Laskutuspalveluja käyttävien itsensä työllistävien henkilöiden valvonta perustuu niin ikään tulorekisteriin ilmoitettuihin tietoihin. Näitä tietoja verrataan YEL-vakuutustietoihin.

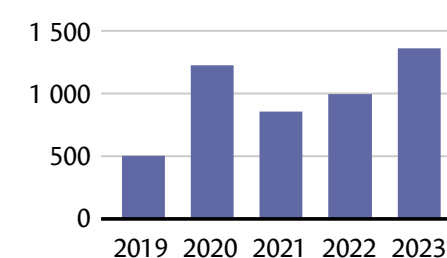
YRITTÄJIIN kohdistunutta valvontaa toteutettiin eri yritysmuodoissa vuositasolla lähes 4 800, joista laskutuspalveluyrityksiä käyttävien osuus oli lähes 800 kappaletta.

ELÄKETURVAKESKUS selvitti työnantajiin liittyviä epäselvyyksiä lähes 3 900. Näistä laiminlyönnejä eläkevakuuttamisessa tavattiin noin 400 tapauksessa.

Yrittäjien valvontatapaukset

Uudet vakuutukset

Teollinen muotoilija Eero Brandt

Ura urkenee aktiiviselle

Teolliseksi muotoilijaksi valmistuva Eero Brandt rakentaa jo opiskeluaikana työllistymistä edistäviä verkostoja. Eläkepäivien toimeentulo 45 vuoden päästä ei häntä huoleta.

Suomalaista muotoilun osaamista ja koulutusta arvostetaan maailmalla, mutta alaa opiskeleville nuorille koulutusta vastaavan työpaikan löytäminen ei ole itsestäänselvyys.

Näin sanoo teollisen muotoilun maisteriopintoja Aalto-yliopistossa viimeistelevä **Eero Brandt**, 24, joka on luonut jo opintojen alkuajoista lähtien määrätietoisesti suhteita ja verkostoja potentiaalisiin työnantajiin.

– Kokemusta kannattaa alkaa kerryttää ajoissa. Muuten menisi valmistumisen jälkeen liian pitkään ennen kuin sinut otettaisiin vakavasti ja pääsisit edes työhaastatteluuun, Brandt perustelee.

Muotoilualalla vakituisia työpaikkoja on hänen mukaansa harvoin avoinna. Silloinkin hakijoilta edellytetään yleensä usean vuoden työkokemusta.

– Olisin toivonut löytäväni töitä helpommin. Alan nykyinen työllisyystilanne on johtanut siihen, että haen töitä enimmäkseen Suomen ulkopuolelta.

Alan töitä haettava ulkomailta

Opintojen aikaisia työkeikkoja varten Brandt perusti toiminimen ja tekee sen alla muotoiluun liittyvää konsultointia. Suurin osa toimeksiantajista on ulkomailta, ennen muuta Saksasta. Digitaalisten työkalujen ansiosta työtä voi tehdä helposti etänä ja paikasta riippumatta.

– Olen tehnyt töitä parille suomalaiselle yritykselle, mutta kansainväliset markkinat ovat olleet minulle henkireikä.

Toimeksiantojen suhteen Brandt ole ollut turhan nirso. Hän on tehnyt laajalla skaalalla esimerkiksi kalustemuotoilua ja

auttanut ulkomaisia yrityksiä tulemaan Suomen markkinoille.

– Suomalaisesta muotoiluosaamisesta ollaan valmiita ulkomailla edelleen maksamaan. Viimeksi kuluneen vuoden aikana työtilanteeni on ollut hyvä. Se on lisännyt optimismia.

Vakituiset työpaikat kiven alla

Brandtin mukaan kärsivällisesti rakennettujen verkostojen merkitys työn haussa kasvaa koko ajan. Hän on aktiivinen esimerkiksi LinkedInissä, mutta työtilaisuuksia löytyy myös puskaradion kautta.

Omien kokemusteni perusteella työt ovat pääasiassa keikkaluonteisia.

– Omien kokemusteni perusteella vakituisten työpaikkojen sijaan työt ovat pääasiassa keikkaluonteisia. Epävarmassa taloustilanteessa yritysten varovaisuus on toki ymmärrettävää.

Brandtin mielestä nuorten on vain sopeuduttava tilanteeseen ja opittava tarjoamaan omaa osaamistaan. Myös keikkaluonteiseen työhön liittyvät käytännön asiat kannattaa hallita, oli sitten kyse laskutuksesta tai eläkemaksuista.

– Toisaalta keikkatyöstä on myös hyötyä nuorille, sillä sen kautta saa CV:hen näyttöjä omasta osaamisestaan.

Kilpailu työpaikoista on pienellä toimialalla kova. Työn hakijan on pystyttävä

erottautumaan muista ja osoittamaan, että hän on tosi hyvä. Tätä voi osoittaa esimerkiksi osallistumalla erilaisiin muotoilukilpailuihin.

Monipuolisuus valttia työmarkkinoilla

Teollinen muotoilu kattaa laajan valikoiman tuotteita autoista huonekaluihin. Brandtin mukaan muotoilijalta edellytetään kolmiulotteista hahmotuskykyä sekä tietoa tuotteen materiaaleista ja valmistustavoista. Entistä tärkeämpää on pystyä katsomaan tuotetta tai palvelua käyttäjän näkökulmasta.

Brandt ei ole halunnut erikoistua mihinkään tuoteryhmään, mutta hän on syventänyt osaamistaan ympäristön kannalta keskeisissä suunnitteluratkaisuissa.

– Erikoistuminen parantaa työmahdollisuuksia, mutta yritykset arvostavat myös monipuolista osaamista ja kykyä hallita laajoja tehtäväalueita.

Brandt on tyytyväinen siihen, että Aalto-yliopistossa teollista muotoilua opiskeleville annetaan vapautta suuntautua haluamaansa suuntaan. Hän on itse halunnut hankkia laaja-alaista kokemusta sen sijaan, että erikoistuisi vaikkapa keramiikka- tai lasimuotoiluun.

– Laaja-alaisuus tuo vaihtelua. Se parantaa myös työllistymismahdollisuuksia, kun ura ei ole yhden asian varassa.

Eero Brandtin mukaan työllistyminen ja ylipäättään oman alan tulevaisuus puhuttaa paljon muotoilualan opiskelijoita.

Eero Brandt tekee unelmatyötään. Hän pitää tärkeänä, että myös yritys-
muotoista työtä tekevät huolehtivat
riittävästä eläke-
turvastaan.

Ymmärtävätkö kaikki yrittäjät laittaa itselleen riittävästi syrjään?

Työtilanne huolestuttaa opiskelijoita

Brandtin mielestä opiskelijoiden tie työelämään todennäköisesti helpottuisi, jos oppilaitokset panostaisivat opintojen ohjaukseen etenkin uramahdollisuuksien näkökulmasta.

Myös opintopisteitä tulisi saada nykyistä enemmän oikeista työsuorituksista esimerkiksi yrityksissä tehtävästä harjoittelusta.

Yliopistoilla tulisi myös tukea enemmän harjoittelua.

– Sain kandidaatin opintojen harjoittelu-
paikkaan rahoitusta, mutta en saa sitä enää
maisteriopinnoissa. Moni yritys kuitenkin
vaatii, että yliopisto osallistuu harjoittelun
rahoitukseen.

Oman uran edistämisen ohella Brandtista on tärkeää puhua koko toimialan merkityksestä. Harva ulkopuolinen tietää, mitä teollinen muotoilu on.

Brandtin mukaan työllistyminen ja yli-
päättään oman alan tulevaisuus puhuttaa
paljon muotoilualan opiskelijoita. Myös te-
koälyn nopean kehityksen vaikutukset mie-
tityttävät.

– Itse en ole ainakaan vielä huolissani si-
tä, että uusi teknologia uhkaisi alamme työ-
paikkoja. Joissakin työtehtävissä tekoäly on
kuitenkin hyvä apuväline. Työ vaatii kuiten-

kin sekä isompien kokonaisuuksien että yk-
sityiskohtien hahmottamista. Siinä tekoäly
ei toistaiseksi pärjää ihmiselle.

Eläketurvaakin kannattaa pohtia

Eläkeasioista Brandtin kaveripiirissä ei ole
juuri puhuttu, sillä eläkepäivät koittavat
vasta 45 vuoden päästä. Hänen ikäluokkal-
laan eläkeikä on lähes 69 vuotta.

Eläkeajan toimeentuloa Brandt ei ole vie-
lä suuremmin pohtinut, mutta taloudellisen
puskurin pitkäjänteinen rakentaminen on
hänestä kuitenkin tärkeää.

– Säästämistä ja sijoittamista olen harjoit-

tanut jo kymmenkunta vuotta. Lisäksi toi-
minimiyrittäjänä olen alkanut maksaa YEL-
vakuutusta.

Eläkejärjestelmän kestävyys pitkällä
aikavälillä Brandt ei osaa ottaa kantaa tai
olla huolissaan. Hän pitää kuitenkin tärkeä-
nä, että myös yritys-
muotoista työtä tekevät
huolehtivat riittävästä eläketurvastaan.

– YEL:n maksaminen vanhuuden ja mah-
dollisen työkyvyttömyyden varalta on järke-
vää. Nykyinen järjestelmä mahdollistaa kui-
tenkin alivakuuttamisen. Siksi mietityttää,
ymmärtävätkö kaikki yrittäjät laittaa itsel-
leen riittävästi syrjään. /

Epävarma talous lisää pätkätöitä

TALouden heikot näkymät lisäävät muotoi-
lualalla määräraikaisten työsuhteiden osuut-
ta. Työelämän epävarmuus tarkoittaa myös
lisää lomautuksia ja irtisanomisia. Haluk-
kuus työpaikan vaihtoon on alalla kasvanut,
mutta samaan aikaan muotoilijoilla riittää
luottoa omaan osaamiseensa ja vahvaa
halua työssä oppimiseen.

Tiedot selviävät muotoilualan asian-
tuntijajärjestö Ornamon tämänvuotisesta

työmarkkinakyselystä, jonka mukaan myös
alan opiskelijoiden keskuudessa epävar-
muus työelämän näkymistä näkyy selvästi.

Kyselyn mukaan muotoilualan palkan-
saajien optimismi on laantunut kahtena
vuotena peräkkäin. Tosin edelleen yli kolme
neljäsosa vastaajista pitää työpaikkansa
säilymistä varmana.

MATTI REMES

Elisa Gebhard, SDP:n kansanedustaja

Suvi Mäkeläinen, nuorisovaltuuston edustaja, taustaltaan keskustalainen

Hallituspuoluekokon kansanedustaja Ville Valkonen

Nuorten pamfletissa korostuu sukupolvinäkökulma

Eläkekeskustelusta puuttuu nuorten ääni

Nuorisovaltuusto esittää radikaalia muutosta turvaamaan pienenevien ikäluokkien eläkkeet. Mitä mieltä nuorille tärkeitä teemoja korostavat kansanedustajat ovat asiasta?

Nuoret sukupolvet ovat eläkejärjestelmän rahoittajia. Siksi heidän täytyy pystyä luottamaan järjestelmän kestävyteen ja sukupolvien väliseen oikeudenmukaisuuteen.

Näistä lähtökohdista nuorisovaltuuston esittämät ehdotukset esittelivät elokuun lopussa omat ehdotuksensa eläkejärjestelmän uudistamiseksi. Merkittävin niistä on sukupolvirahastointi, jolla tulevia eläkkeitä varten kerättäisiin kymmenen miljardin euron potti jäädyttämällä työeläkeindeksi vuosiksi 2027–2032.

Toisin sanoen eläkkeiden indeksikorotus jätettäisiin väliaikaisesti tekemättä viiden

vuoden aikana. Jäädytys ei kuitenkaan koskisi pienimpiä eläkkeitä.

– Sukupolvirahastointi olisi radikaali muutos. Lisäpuskuria kuitenkin tarvitaan, kun historiallisen pienet ikäluokat siirtyvät aikanaan eläkkeelle, Allianssin vaikuttamistyön asiantuntijana pamfletin tekoai-kaan työskennellyt **Suvi Mäkeläinen** sanoo.

Tarpeista keskusteltava avoimesti

Kansanedustajat **Elisa Gebhard** (sd.) ja **Ville Valkonen** (kok.) ovat pitäneet eduskunnassa esillä nuorille tärkeitä teemoja. Mitä mieltä he ovat nuorisovaltuustojen esityksistä?

– Nuorisovaltuuston aloitteet eläkeasioissa ovat tärkeitä, sillä muuten nuorten ääni jää julkisessa keskustelussa vanhempien ikäluokkien alle, Gebhard sanoo.

– Nuoret ovat nostaneet esille tärkeitä asioita, joita olisi syytä pitää esillä vieläkin enemmän, Valkonen jatkaa.

Työeläkeindeksin määräaikaiseen jäädyttämiseen kansanedustajat ottavat kuitenkin varovasti kantaa.

Elisa Gebhardin mielestä yksittäisten muutosten sijaan eläkejärjestelmää tulee katsoa kokonaisuutena ja tehdä tarkkoja laskelmia ennen päätöksiä.

Kannatan laajaa konsensusta eläkeasioissa. Poliitikkojen puuttuminen isoihin linjoihin ei ehkä tuottaisi nuorille sukupolville hyviä ratkaisuja. Tiedämme, että ikäihmiset ovat aktiivinen äänestäjäryhmä.

ELISA GEBHARD,
KANSANEDUSTAJA (SD.)

– Kaikenlaisia ratkaisuja tulevien sukupolvien eläkkeiden turvaamiseksi tulee katsoa ennakkoluulottomasti. Ensisijaisesti tulee kuitenkin katsoa vaihtoehtoja, jotka eivät vaikuta nykyisten eläkeläisten, etenkin pienituloisten tulotasoon, Gebhard korostaa.

Ville Valkonen huomauttaa, että nykyisellä vaalikaudella työeläkeindeksin tarkistus ei ole ajankohtainen. Se ei ole Orpon hallituksen agendalla.

– Rohkaisen kuitenkin avoimeen keskusteluun pidemmän aikavälin muutostarpeita. Mitä enemmän meillä on rahastoitua eläkevarallisuutta, sen paremmin pystymme ehkäisemään työeläkemaksujen nousun, Valkonen huomauttaa.

Konsensusta kannattaa hakea

Nyt Valkonen haluaa antaa työrauhan työryhmille, joissa valtion ja työmarkkinajärjestöjen edustajat pohtivat toimia eläketurvan uudistamiseksi. Tarkoituksena on laatia ehdotus uudistustoimista tammikuun loppuun mennessä.

– Eläkejärjestelmän määräaikaishuolto kannattaa tehdä kolmikantaisen valmistelun pohjalta, Valkonen korostaa.

Viimeisimmät suuret eläkeuudistukset vuonna 2017 ja 2005 astuivat voimaan vuosia kestäneiden keskustelujen jälkeen. Val-

Työeläkeindeksin määräaikaisella jäädytyksellä kerättävä sukupolvirahasto olisi radikaali muutos. Lisäpuskuria kuitenkin tarvitaan, kun historiallisen pienet ikäluokat siirtyvät aikanaan eläkkeelle.

SUVI MÄKELÄINEN
ALLIANSSI RY

kosen tavoin myös Gebhard haluaa pitää kiinni kolmikantaisesta valmistelusta. Hän toivoo, että poliitikot eivät tekisi räväköitä ehdotuksia eläkejärjestelmän uudistamisesta.

– Kannatan laajaa konsensusta eläkeasioissa. Poliitikkojen puuttuminen isoihin linjoihin ei ehkä tuottaisi nuorille sukupolville hyviä ratkaisuja. Tiedämme, että ikäihmiset ovat aktiivinen äänestäjäryhmä, Gebhard perustelee.

Maksujen korotukset tulee välttää

Eläkkeiden rahoitusnäkymät ovat vakaat lähimpien vuosikymmenien aikana. Pitkällä aikavälillä syntyvyyden lasku tuo kuitenkin työeläkemaksuihin korotuspainetta. Kolmikko toivoo, että korotukset voidaan välttää, sillä ne olisivat pois työikäisten käytävissä olevista tuloista.

– Nykyinen eläkemaksujen taso on jo aika lailla tapissa. Niitä ei ole varaa enää korottaa, Mäkeläinen arvioi.

Yhtä mieltä kolmikko on siitä, että eläkepotin kasvattaminen olisi ensisijainen keino turvata tulevat eläkkeet.

Tähän tarvitaan talouskasvua ja hyvää työllisyysastetta. Lisäksi työperäisen maahanmuuton edistäminen vahvistaisi tulevien eläkkeiden rahoitusta. Myös työeläkevarojen sijoitusriskin maltillinen nostaminen saa yksimielisen kannatuksen.

Valkonen kannattaa pitkällä aikavälillä työeläkejärjestelmän rahoitukseen muutosta, jossa henkilö voisi itse päättää, mihin osa omista eläkevaroista sijoitetaan. Ruotissa tällainen malli on ollut jo pitkään käytössä.

– Kyse olisi vain pienestä osasta eläkevaroja, mutta se saisi ihmiset miettimään laajemminkin omaa talouttaan ja eläketurvan täydentämistä omilla säästöillään.

Työmarkkinajärjestöt ja valtiovalta sopivat eläkeuudistuksen sisällöstä. Nuorisoala julkaisi kesän lopulla pamfletin eläkeuudistustarpeeseen liittyvistä näkemyksistään.

Vahvuuksista kannattaa pitää kiinni

PUUTTEISTA HUOLIMATTA suomalainen eläkejärjestelmä on **Elisa Gebhardin, Suvi Mäkeläisen ja Ville Valkosen** mielestä kokonaisuudessaan toimiva. Kukaan heistä ei lähtisi tekemään järjestelmään täysremonttia.

Valkonen muistuttaa, että suomalainen eläkejärjestelmä on sijoittunut kansainvälisissä vertailuissa parhaimpien joukkoon. – Järjestelmän ehkä paras ominaisuus on, että sitä on kehitetty yhteistuumin ja katsottu pitkälle tulevaan. Eläkejärjestelmästä ei ole tullut päivän politiikan kiistakapulaa, johon tehtäisiin jokaisella vaalikaudella muutoksia, Valkonen kiittelee.

Kolmikko toivoo, että kaikki eläkejärjestelmää koskevat päätökset perustuvat

vastedeskin realistisiin laskelmiin ja pitkälle ulottuvaan tilannekuvaan.

– Ennakoitavuus on niin nykyisille kuin tulevillekin eläkeläisille tärkeää. Eläkkeen määräytyminen ei saa olla kiinni siitä, milloin ja millaisessa taloussuhdanteessa jää eläkkeelle, Gebhard sanoo.

Vuosittain vahvistettavan elinaikakertojen mukaan alin vanhuuseläkeikä nousee automaattisesti, jos ihmiset elävät pidempään. Suvi Mäkeläisen mielestä eläkeiän määräytyminen tällä tavalla on perusteltua.

– Toki eliniän pidentyminen tuo nuorille lisää vuosia työelämässä. Se on kuitenkin mahdollista, jos työhyvinvoinnista ja jaksamisesta pidetään huolta, Mäkeläinen sanoo.

MATTI REMES

Suomalaisen eläkejärjestelmän ehkä paras ominaisuus on, että sitä on kehitetty yhteistuumin, katse pitkälle tulevaan. Se ei ole päivän politiikan kiistakapula, johon tehtäisiin muutoksia joka vaalikausi.

VILLE VALKONEN,
KANSANEDUSTAJA (KOK.)

Työurien pidentämiseen lisätoimia

Myös toimet työurien pidentämiseksi saavat kolmikon yksimielisen hyväksynnän.

– Olisi hyvä, että nyt eläkkeelle jäävillä olisi mahdollista jatkaa työelämässä omien voimavarojensa ja jaksamisensa puitteissa. Se olisi reilumpaa nuorille sukupolville, Gebhard toteaa.

Gebhardin mielestä työurien pidentäminen loppupäästä vaatii ajattelutapojen ja asenteiden muutosta työelämässä. Varsinkin työnantajat kantavat ison vastuun siitä, miten ikääntyneiden työntekijöiden jaksamisesta ja työhyvinvoinnista pidetään huolta.

Gebhard huomauttaa, että nuorten syrjäytyminen ja mielenterveyden ongelmat tulevat yhteiskunnalle kalliiksi. Ne ovat myös eläkepoliittinen kysymys, joka vaikuttaa nuorten ikäluokkien työssä jaksamiseen.

Suvi Mäkeläinen korostaa, että nuorten ikäluokkien uupumiseen ei ole varaa, kun ikäluokat muutenkin pienevät. Siksi tarvitaan lisää työssä jaksamista tukevia toimia.

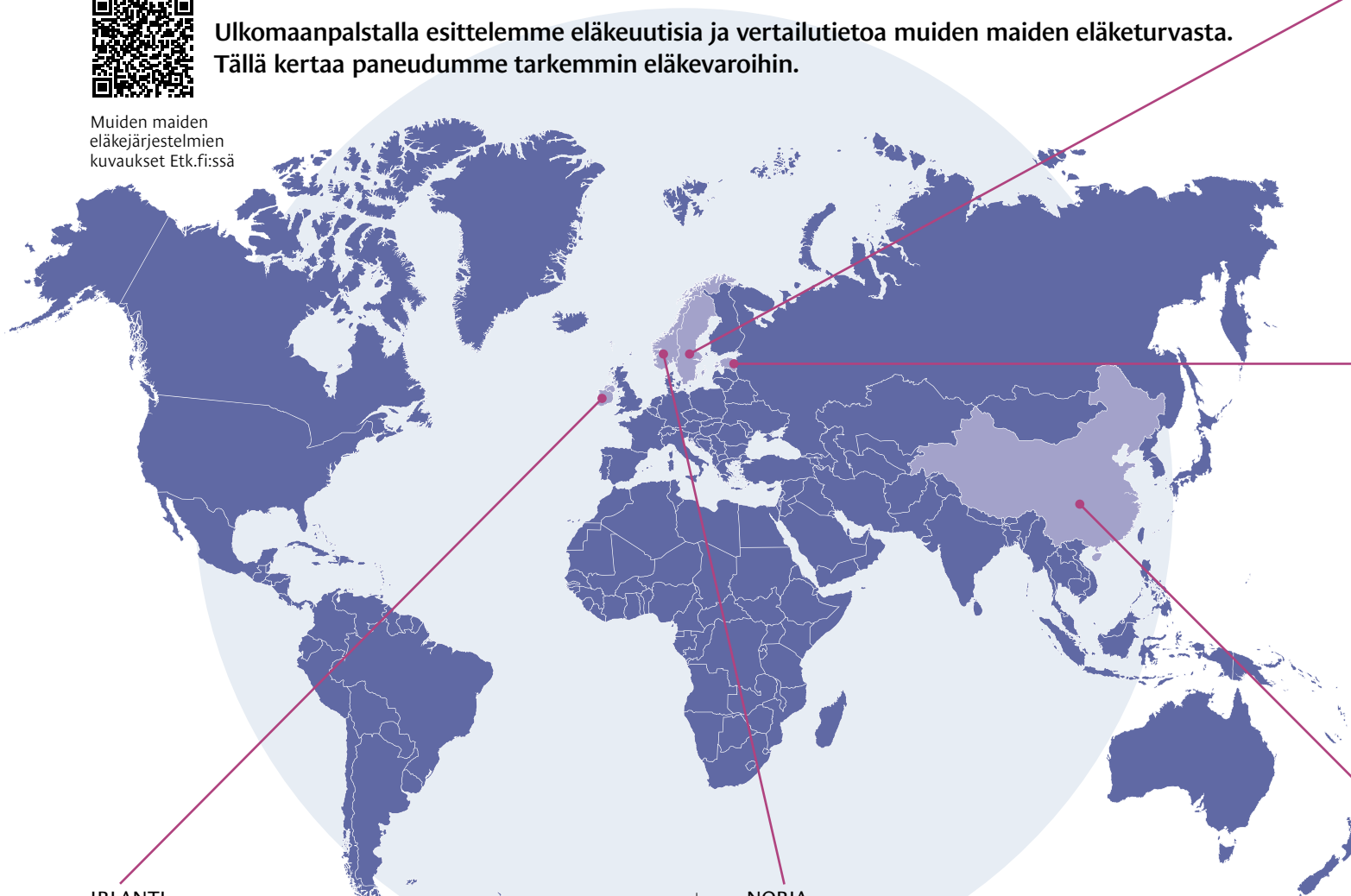
– Oikeudenmukaisuus sukupolvien välillä on tärkeää, mutta yhtä lailla sitä tarvitaan sukupolvien sisällä. Nuorena työkyvyttömyyseläkkeelle jäävien loppuelämä on hyvin köyhää, kun taas osalla nuorista menee todella hyvin, Mäkeläinen toteaa. /

Norjan eläkerahastolle 125 miljardin euron tuotot

Ulkomaanpalstalla esittelemme eläkeuutisia ja vertailutietoa muiden maiden eläketurvasta. Tällä kertaa paneudumme tarkemmin eläkevaroihin.

Muiden maiden eläkejärjestelmien kuvaukset Etk.fi:ssä

IRLANTI Uusi laki lisää palkansaajien eläkesäästämistä

Irlannissa otetaan käyttöön uusi automaattinen lisäeläkejäsenyys, auto-enrolment. Vastaavanlainen malli on ollut käytössä muun muassa Britanniassa yli kymmenen vuotta.

Verolainsäädännön yksityiskohdat ovat vielä auki, mutta hallitus odottaa järjestelmän käynnistyvän vuoden 2025 alussa.

Laki koskee 23–60-vuotiaita työntekijöitä, jotka ansaitsevat yli 20 000 euroa vuodessa, eivätkä kuulu mihinkään lisäeläkejärjestelmään. Ansiokatto on 80 000 euroa.

Työntekijä, työnantaja ja valtio maksavat kukin tietyn osuuden työntekijän palkasta eläkesäästöihin. Kokonaismaksu nousee vaihteittain 10 vuoden aikana. Työntekijä voi kieltäytyä osallistumisesta 6–8 kuukauden kuluessa, mutta saa silloin takaisin vain omat maksuosuutensa. Työntekijä voi keskeyttää osallistumisensa enintään kahden vuoden ajaksi.

Citizens information 17.7.

NORJA Jättimäisellä öljyrahastolla moivot tuotot

Norjan valtion eläkerahasto (SPU) sai sijoitusvaroilleen 8,6 prosentin tuoton vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Tulos vastaa euroissa noin 125 miljardia. Kokonaisuudessaan jättimäinen sijoitusvarallisuus hipoo 1,5 biljoonaa euroa.

Osakkeet muodostavat lähes kolmeneljäsosaa rahaston sijoitussalkusta. Mojovaa tuottoa kertyi osakkeista (12 prosenttia) ja varsinkin teknologiayhtiöistä. Vain ulkomaille sijoittavan rahaston tulosta kasvatti myös Norjan kruunun heikkeneminen.

Eläkerahasto ohjaa varoja valtion budjettiin enintään kolme prosenttia rahaston arvosta. Rahoja käytetään edelleen myös eläkejärjestelmän rahoitukseen.

Kytöks valtion on kiinteä, sillä öljyrahastonakin tunnettu SPU saa varansa valtion öljy- ja kaasuliiketoiminnasta.

European Pensions & NBIM 14.8.

RUOTSI Selvitysmies löisi rahastot yhteen

Ruotsin AP-eläkerahastojen hallintokulut ovat vuosittain kaksi miljardia kruunua. Lakisääteisten eläkevarojen tuotto voisi olla pitkällä aikavälillä parempi, jos rahastoja yhdistettäisiin, sanoo selvitysmies **Tord Gransbo**.

Gransbo toteaa eläkerahastojen hallintoa arvioivassa raportissa, että Ruotsi on kansainvälisesti tarkasteltuna poikkeus. Missään muualla ei ole neljää rahastoa, joilla on täsmälleen sama tehtävä ja samat sijoitussäännöt. Rahastojen yhdistäminen tai yhteistyön lisääminen on järkevää. Nykyisellään hallinto on suuri ja turhan kallis.

Gransbo ehdottaa muun muassa kahden Göteborgissa toimivan rahaston yhdistämistä. Toimintaa tehostamalla voitaisiin saada aikaan 100 miljoonan kruunun, noin 8,8 miljoonan euron vuosittaiset säästöt.

Dagens Industri 18.6.

VIRO Mahdollisuus sijoittaa enemmän rahastoeläkkeeseen

Rahastoeläkesäästämistä pyritään lisäämään nostamalla enimmäismaksun määrää. Rahastoeläkettä kertyi aiemmin kuusi prosenttia palkasta, josta palkansaaja maksoi kaksi prosenttia ja loput neljä prosenttia valtio.

Vuodesta 2025 alkaen rahastoeläkkeeseen voi itse maksaa valintansa mukaan kaksi, neljä tai kuusi prosenttia palkasta. Enimmäismaksu nousee 10 prosenttiin palkasta, kun valtion eläkemaksuosuus säilyy muuttumattomana.

Viron työeläkkeen rahastoidusta osasta tuli vapaaehtoinen vuodesta 2021 alkaen. Samalla tuli mahdollisuus nostaa kertyneet eläkesäästöt kerralla ulos. Heti ensimmäisenä vuonna joka neljäs eläkesäästäjä lunasti varansa.

Vaikka rynnistys ei jatkunut vastaavanlaisena seuraavina vuosina, on eläkesäästäjien määrä laskenut merkittävästi.

Uudistuksessa siirtyi kaksi miljardia euroa eläkevaroja eläkesäästäjien taskuun. Eläkerahastoissa on nykyään varoja noin 5 miljardia euroa.

Pensionikeskus 28.8.

KIINA Kiina kasvattaa sosiaaliturvarahastoaan

Kiinan viranomaiset ovat luvanneet tehdä maansa sosiaaliturvarahastosta suuremman ja vahvemman. Näin se palvelisi ikääntyvän yhteiskunnan tarpeita paremmin.

Puolueshteeri Ding Xuedongin mukaan suunnitelmalla on, että eläkerahasto muun muassa lisäisi investointeja Kiinaan, erityisesti strategisille aloille.

Rahastolle tehtäviä muutoksia perustellaan väestön ikääntymisellä. Maan tiedeakatemian laskelmien mukaan sosiaaliturvarahaston varat loppuisivat vuonna 2035. Ikääntymisen odotetaan tuolloin vasta kunnolla iskevän Kiinaan.

Nykyisellään rahaston arvo on 402 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Rahaston varoista on noin 90 prosenttia sijoitettu Kiinaan.

South China Morning Post 20.8, China Daily 6.12.2023

Aiheesta laajemmin Etk.fi > Eläkejärjestelmät > Muiden maiden eläkejärjestelmät

Suurimmat eläkevarat Norjassa

Eläkevarat ovat keskittyneet pohjoiselle pallonpuoliskolle.

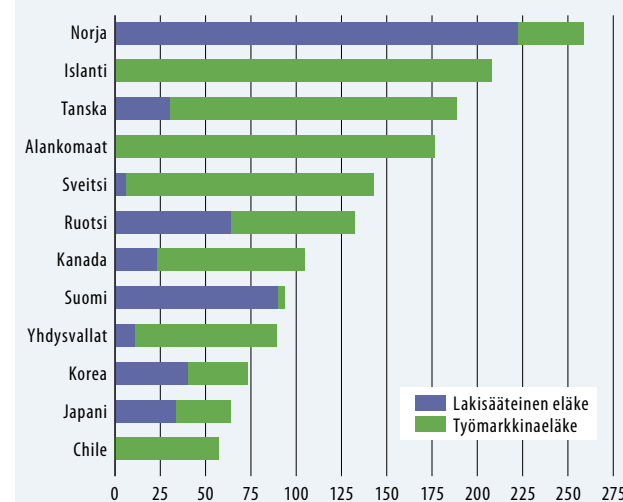
Suomessa eläkevaroja on kansainvälisesti vertaillen suhteellisen merkittävästi, noin vuotuisen bruttokansantuotteen verran. Tämä on seurausta lakisääteisen työeläkejärjestelmän osittaisesta rahoituksesta ja työeläkkeen merkittävästä roolista kokonaiseläketurvassa.

Myös muissa Pohjoismaissa (Islantia lukuun ottamatta), joissain Aasian maissa sekä Pohjois-Amerikassa lakisääteisen eläketurvän rahoitus nojaa osittain rahoitointiin. Sen sijaan monissa Euroopan maissa lakisääteinen järjestelmä on lähtökohdiltaan jakojärjestelmätyyppinen ilman etukäteisrahoitusta.

Norjan lakisääteisen eläkejärjestelmän valtavien varojen taustalla ovat maan mittavat öljyvarannot. Norjan valtion eläkerahastoa ei ole tarkoitettu yksinomaan eläkemenojen kattamiseen. Merkittävä osa tuotosta käytetään valtion budjetin yleiseen tasapainottamiseen.

Lisäeläkejärjestelmät, kuten työmarkkinaeläkkeet, ovat tyypillisesti täysin rahoitettuja. Mitä suurempi rooli lisäeläkkeillä on kokonaiseläketurvassa, sitä suuremmiksi ovat yleensä myös eläkevarat kasvaneet. Tätä eläketurvän rakennetta heijastelevat esimerkiksi Tanskan, Hollannin, Sveitsin ja Islannin mittavat eläkevarat suhteessa BKT:hen.

Eläkevarat suhteessa BKT:hen (%) vuonna 2022

Eläkeikävertailut Etk.fi-palvelussa

Ajantasaista tietoa omasta eläketurvasta

Verkko-ote päihittää paperisen työeläkeotteen

Työeläkeote kertoo, mistä työeläkettä on kertynyt ja kuinka paljon. Sähköinen ote on paperista kattavampi.

Suomalainen hienous on, että suurin osa meistä tulevista eläkeläisistä näkee samalta työeläkeotteelta kaikki eläkettä kerryttäneet työsuhteensa. Näin on riippumatta siitä, onko hankkinut leipänsä yksityisen vai julkisen sektorin palkansaajana tai yrittäjänä tai kokeillut kaikkea tätä eri elämänvaiheissa.

Ajantasaiseen työeläkeotteeseensa pääsee tutustumaan oman eläkevakuuttajansa tai Eläketurvakeskusten verkkosivuilla. Eläkeikää lähestyvät näkevät sieltä arvion tulevasta eläkkeestään yhdellä silmäyksellä. Se, minkä ikäiselle arvio on valmiiksi laskettu, riippuu eläkevakuuttajasta. Nuoremmatkin voivat arvioida eläke-eurojaan ETK:n tai oman eläkevakuuttajan sivuilta löytyvällä laskurilla.

Verkosta löytyy myös paljon muuta eläkkeeseen liittyvää asiaa, ja siellä voi itse täydentää tietojaan. Lisäksi yksityisen sektorin eläkevakuuttajilla verkko-ote on paperista kattavampi.

Julkisella ja yksityisellä eroja otteen lähettämisessä

Yksityisellä ja julkisella sektorilla on eroja siinä, kenelle ja kuinka usein paperinen ote postiluukusta kolahtaa. Jos ei ole valinnut sähköistä otetta, yksityiset työ-

eläkevakuuttajat lähettävät paperiotteen kolmen vuoden välein. Siinä näkyvät kuluvan sekä kuuden edellisen vuoden tiedot. Eläkeyhtiön sivuilla voi myös valita haluavansa vain sähköisen otteen.

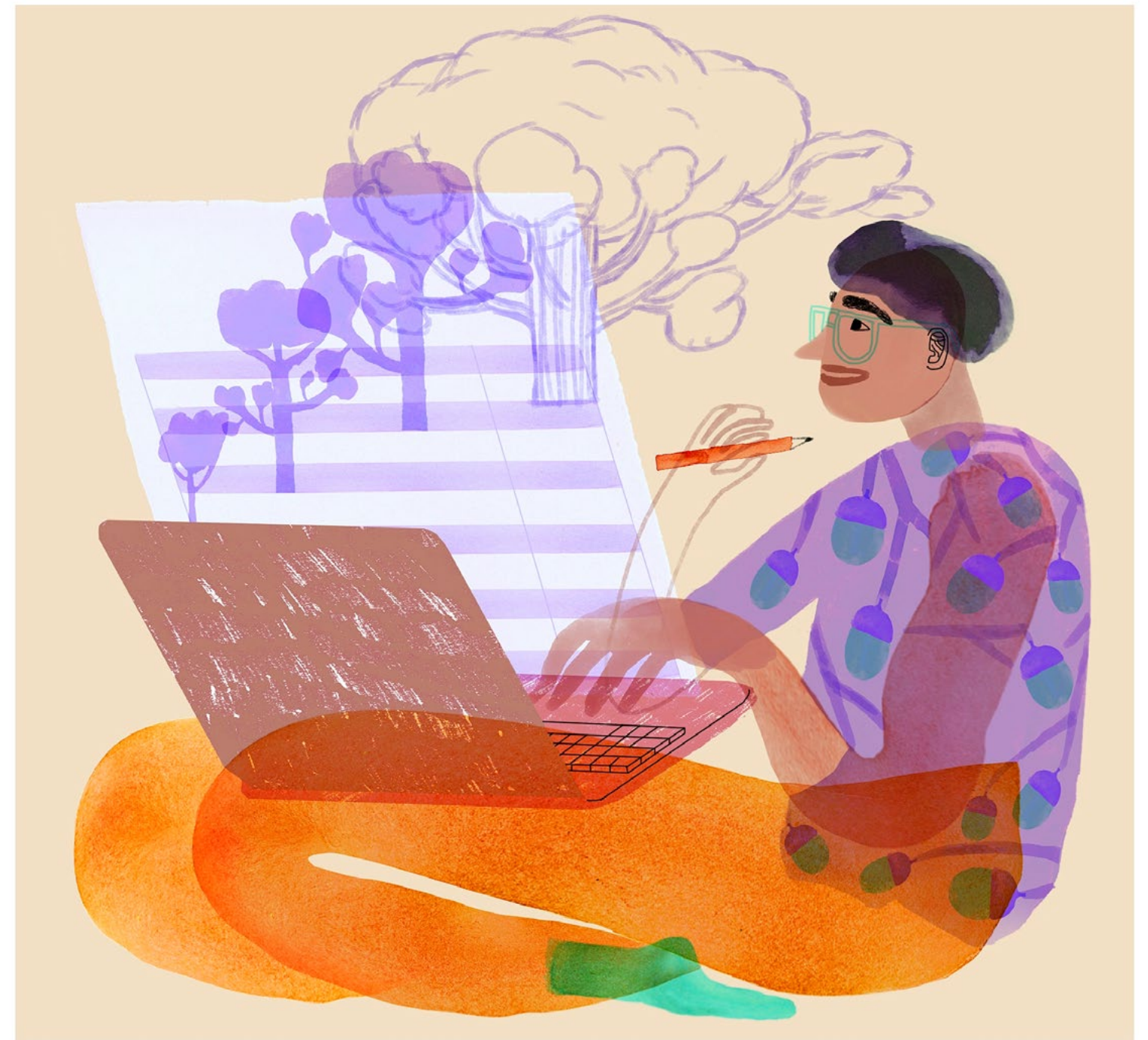
”Sähköisen otteen valinneille lähetetään paperiote, jos henkilö ei ole katsonut verkkopalveluista tai saanut muuta kautta otettaan kuluvana vuonna tai neljänä edellisenä vuonna. Otteen katsomisesta jää jälki tietokantaan, joten tästä voidaan päätellä, onko tarpeen lähettää paperiote”, kertoo suunnittelija **Eija Pakkala** Eläketurvakeskuksesta.

Julkisten alojen työeläkevakuuttaja Keva lähettää otteen paperisena vain erillisestä pyynnöstä. ”Kos-

ka Keva pyynnöstä aina tarkistaa työntekijän työsuhtetiedot, meillä ei ole tarvetta muistuttaa työntekijää tietojensa tarkistamisesta määräajassa. Puutteista kannattaa toki ilmoittaa mahdollisimman pian”, selventää eläkejohtaja **Eija Korhonen** Kevasta.

Tietojen tarkistaminen ajoissa kannattaa, sillä yksityiset työeläkevakuuttajat selvittävät vakuutetun työsuhtetiedot vain kuusi vuotta taaksepäin. Tätä vanhemmalta ajalta olevien virheiden korjaaminen edellyttää työntekijältä kirjallista näyttöä esimerkiksi työ sopimuksesta ja palkkakuiteista. Eläkevakuuttajat toivovat, että omat tiedot tarkistettaisiin parin vuoden välein. /

Tietojen tarkistaminen ajoissa kannattaa.

1 Tarkista tietosi työsuhteista

Tiedot työsuhteista päivittyvät työeläkeotteelle kuukausittain verohallinnon tulorekisteristä.

Vuoteen 2005 asti otteella näkyvät työsuhteiden alkamis- ja päättymispäivät, sen jälkeen ainoastaan vuosiansiot. Valtio katsotaan yhdeksi työnantajaksi. Kun tarkistat omia tietojasi, riittää, että valtion työ- tai virkasuhteista vuosittain kertynyt kokonaisansiomäärä on oikein.

2 Tutustu kertyneeseen eläkkeeseen

Työeläkeotteelta näet paljonko eri työsuhteet ovat eläkettä kerryttäneet. Otteelta näkyvät myös monet eläkkeeseen oikeuttavat etuudet, kuten alle kolmevuotiaan lapsen hoitovapaa.

Otteella ei näy työsuhteita ulkomaisen työnantajan palveluksessa ulkomailla. Yksityisellä työskentelevällä ei näy julkisen puolen työskentely, mikäli hän on oikeutettu esimerkiksi julkisen puolen lisäturvaan. Silloin tiedot saa Kevan verkkopalvelusta.

3 Testaa laskurilla työssä jatkamisen vaikutus

Alin vanhuuseläkeikäsi riippuu syntymävuodesta. Eläkelaskureiden avulla näet arvion omasta eläkeiästäsi ja voit kokeilla, paljonko esimerkiksi vuoden pidempään työelämässä jatkaminen parantaisi tulevaa eläkettäsi. Jos toimit yrittäjänä, voit selvittää miten vaikkapa 150 euroa kuukaudessa suurempi YEL-maksu näkyy eläkkeessäsi.

ETK:n laskurit löytyvät osoitteesta www.tyoelake.fi/tyoelakeote. Sieltä pääsee myös oman työeläkevakuuttajan palveluihin.

Kolme syytä, miksi haikara ei tuo lasta

Parisuhteet ovat haurastuneet.
Jo avoliitot päättyvät aiempaa useammin eroon.

Hedelmällisyystietoisuus on heikentynyt.

Ikäero. Kun pariutuminen myöhentyy,
lisääntymiskykyisen puolison
löytyminen vaikeutuu.

STM:N VÄESTÖPOLIITTINEN
OHJELMATYÖRYHMÄ

Väestönkehitys ja eläkeuudistus kietoutuvat toisiinsa

Miten ratkaista matala syntyvyys?

Katukuvassa kulkee yhä kumaraisempi kansa rollaattoreilla.
Harvemmin kadulla kohtaa lastenvaunuja lykkivän lapsiperheen.
Miten kääntää väestönkehitys uusille rattaille?

Huoli eläkejärjestelmästä ja sukupolvien välisestä oikeudenmukaisuudesta kietoutuu epäkiitolliseen väestönkehitykseen. Vanhenevaa väestöä uudistamaan ei synny riittävästi lapsia.

– Pienikin parannus muuttaisi lasku-uran suotuisemmaksi. Tähän koetamme löytää keinoja asiantuntijoiden ja tutkimustiedon avulla, sanoo väestöpoliittisen työryhmän puheenjohtaja, sosiaali ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen johtaja ja vakuutusosaston osastopäällikkö **Liisa Siika-aho**.

Tavalla tai toisella yhteiskunnassa on löydettävä yhteistä kykyä sopeutua alenevaan syntyvyyskehitykseen.

– Syntyvyys laskee edelleen, vaikka moni toivoo hieman yli kahta lasta, Siika-aho toteaa.

Kohtu ja kehto jäävät monilta hyödyntämättä. Vielä 1960-luvulta aina vuosituhannen alkuun toiveikkautta oli

ilmassa: perheet kasvoivat ja hyvinvointivaltio sen myötä. Rollaattoreita ei oltu keksittykään, kun kaupunkien ja kylien raitit täytyivät kirmaavista lapsista.

Siika-aho toteaa realistisesti, että suurten ikäluokkien aikakauteen ei ole paluuta.

– Yhteiskunnassa on mietittävä jälleen kerran yhdessä, miten auttaa nuoria aikuisia perheellistymään. Yhteiskunta tarjoaa nyt vanhempainetuudet ja on edistänyt sukupuolten tasa-arvoa, ja siitä huolimatta tilanne on tämä.

Sosiaaliturvaministeri **Sanni Grahn-Laasonen** asetti kesällä väestöpoliittisen työryhmän, jonka tehtäväksi tuli löytää konkreettisia toimia ongelman ratkaisemiseksi.

Hihat on kääritty, virkamiehet ja poliitikot koettavat ratkoa ongelmaa poliittisin julistuksin ja ohjelmapaperein.

Ratkaisut tehdään lopulta kuitenkin perhekohtaisesti. ▶

Löytyykö ratkaisu eläkeuudistusta valmistelemissa pöydissä?

ALENEVA SYNTYVYYS on osaltaan ollut ajurina, että **Petteri Orpon** (kok) hallitus miettii eläkkeiden rahoituksellista kestävyyttä ja on ryhtynyt valmistelemaan eläkeuudistusta.

Sattumalta ylijohtaja **Liisa Siika-aho** STM:n sosiaali- ja vakuutusosastolta edistää myös eläkeneuvotteluja puheenjohtajana kolmikantaisessa ryhmässä, joka valmistelelee eläkeuudistusta.

– Eläkejärjestelmän tulisi pysyä toimintakykyisenä ja sitä pitää vahvistaa, kun ikäluokat pysyvästi pienenevät, tyytyy Siika-aho sisältötyöstä tässä vaiheessa toteamaan.

Työryhmien (väestöpoliittisen ohjelmien ja eläkeuudistusta valmistelevan kolmikantaryhmän) tehtävät kietoutuvat läheisesti saman syntyvyysongelman tarkasteluun vaikkakin eri näkökulmista.

– Eläkeuudistusneuvottelut ovat aina luottamuksellisia eikä asettamispaperia enempää ole tällä erää kerrottavaa, Siika-aho toteaa.

Tammikuun loppuun saakka neuvottelut jatkuvat eläkeuudistuksen sisällöistä. Syksy alkoi Siika-ahon mukaan hyvässä yhteishengessä ja aikataulussa.

– Työn vauhti tiivistyy loppua kohti.

ANNE IIVONEN

Kansantalous on vain yksi osa-alue. Elämässä perheen ja suvun näkökulmasta lapsi tuo hyvää elämää ja iloa ympärilleen. Tätä tulisi painottaa ja löytää tapoja auttaa nuoria perheellistymään, Liisa Siika-aho sanoo.

SYNNYTTÄVIEN ÄITIEN keski-ikä on myöhentynyt. Kolmekymppinen saattaa ohittaa parhaimman biologisen aikansa kuin huomaimatta. Vaikka synnytysikäluokat ovat pienentyneet, osaltaan maahanmuutto on korjaamassa tilannetta. Myös se on aivan hyväksyttävää, että kaikki eivät halua synnyttää omaa lasta.

Tilastojen karu totuus paljastuu meille silmiimme lokakuussa, kun Tilastokeskus julkistaa uusimman väestöennusteensa. Viimeisen vuosikymmenen aikana syntyvyys on laskenut 2010-luvulta odottamattoman jyrkästi ja kokonaishedelmällisyyttä kuvaava lukema on vajonnut 1,26:een. Luku kuvaa naisen synnyttämien lasten määrää keskimäärin.

TYÖLLISYYSNÄKÖKULMASTA katsottuna jo ensi vuosikymmenellä alamme maksaa laskua epäsuotuisasta väestönkehityksestä.

Tällä on vaikutusta julkisen talouden rahoitukseen. Halusimme tai emme, valtiontalous asettaa paineita eläkejärjestelmälle.

– Kun ikäluokat pienenevät, nykyiset työeläkemaksut eivät riitä kattamaan eläkemenoja keskipitkällä aikavälillä, Siika-aho tietää ja muistuttaa eläkejärjestelmän perusmekaniikasta.

– Maksupaine kasvaa sitä suuremmaksi mitä pienempiä ikäryhmiä on töissä ja mitä suurempi osa on eläkkeellä. ✓

Eija tuntee työeläkeotteen

Eläketurvakeskuksen rekisteripalveluissa pitkän työuran tehnyt Eija Pahkala kannustaa työeläkkeen säännölliseen seuraamiseen. Tiedot on helppoa tsekata verkossa.

Vain verkossa työeläkeotteella näkyy koko työhistoria. Se on hyvä houkutin mennä katsomaan oman eläkkeen tietoja verkkopalveluja hyödyntäen, **Eija Pahkala** ohjeistaa.

– Tietysti kannustan, että nuoret katsoisivat otteita tiheämmin kuin muutaman vuoden välein. Ja nimenomaan tekisivät sen omatoimisesti verkossa.

Ansioiden perusteella ja vuosien myötä kasvava eläkekertymä näytetään otteella vuosikohtaisesti.

Koko työuran ajalta kertynyt jokainen euro on yhtä tärkeä.

– Vuodesta 2005 alkaen koko työuran ajalta kertynyt jokainen euro on yhtä tärkeä. Siksi parikymppisenäkin tehdyt työt kannattaa tuoreeltaan tarkistaa otteelta.

Myös ennen vuotta 2005 tehdystä työstä sähköiselle työeläkeotteelle on koottu tieto-

ja työsuhteikohtaisesti, ja kustakin työstä näytetään työeläkettä kasvattanut kertymä eriteltynä.

Työeläkejärjestelmän parhain puoli liittyy Pahkalan mukaan palvelukokemukseen eli siihen, että eläkettä hakeva saa viimeisen työeläkelaitoksen kautta koko työuransa aikaisen eläkkeen.

– Palvelut saa pääsääntöisesti yhdeltä luukulta. Se oli aika iso muutos, kun 2012 saatiin julkisalojen tiedot mukaan otteelle.

Eija Pahkala siirtyy pian itsekin nauttimaan eläkepäivistä. Eläketurvakeskukseen hän tuli 2002 Suomi-yhtiöstä.

– Sattumalta tarjottiin tehtäviä työeläkeotteen parissa, mikä oli minulle ihan mieluisa työmaa.

Työeläkeotteen syntyäikoihin vuonna 2008 ja sen lähivuosina suunniteltiin otteille yhteinen ulkoasu. Myös kirjekuori toisti samaa ilmettä.

– Tästä alettiin kuitenkin lipsua ja kukin eläkelaitos alkoi lähettää otteita omilla logoillaan ja värityksillään.

Nuo vuodet Eija muistaa hyvin, kun alettiin sorvata vuosittain lähetettävää, työeläkejärjestelmän yhteistä työeläkeotetta. Siitä

Eija Pahkala teki elämäntyönsä työeläkeotteen parissa. Hän kannustaa, että otteen voi käydä tsekkaamassa 24/7 Työeläke.fi:ssä tai suoraan eläkelaitoksensa verkkopalvelussa.

alkoi tiivis yhteistyö eläkelaitosten edustajien kanssa.

– Se oli antoisaa ja tutuksi tuli monia hyviä kollegoita.

Nykyisin otteita lähetetään kansalaisille noin kolmen vuoden välein ja lisäksi vuosittain koko sille ikäluokalle, jolle lain mukaan pitää ilmoittaa ns. tavoite-eläkeikä.

Aiemmin ote lähetettiin 18 vuotta täyttäneille, mutta tämän vuoden alusta vasta 20-vuotiaille. Jos sähköisen otteen valinnut henkilö ei ole katsonut otettaan neljän vuoteen, kolahtaa luukusta ote kirjepostina. /

Työeläkeotteen matka sen perustamisesta tähän päivään

2005

Pienetkin ansiot kerryttävät eläkettä ja vuosiansiot koko työuralta vaikuttavat eläkkeen määrään.

2008

Laaja työeläkeotteen jakelu alkaa ja tiedot näytetään aina edellisen kalenterivuoden loppuun saakka.

2012

Työeläkeotteelle mukaan tiedot myös julkiselta sektorilta eli valtiolta ja kunnista.

2017

Eläkettä alkoi karttua 17-vuotiaasta lähtien. Eläkeikää lähestyvien otteisiin myös arviot eläkkeestä tavoite-eläkeiässä, alimmassa ja ylimmässä eläkeiässä.

2019

Kansalliseen tulo- ja eläkerikisteri käyttöön, jonne ansiot kirjataan jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Työeläkejärjestelmän ansaintarekisteri hyödyntää tietoja.

2022

Paperinen työeläkeote näyttää ansiotiedot vain kuluvalta ja kuudelta edelliseltä vuodelta. Verkossa ote näyttää koko työhistorian tarkemmin.

2024

Verkon työeläkeote on yhä suosittu. Työeläkeote lähetetään kirjeenä, jos ei ole katsonut otetta kahtena edeltävänä vuotena.

English summary

LENA KOSKI
Translator
Finnish Centre for Pensions

More news in English
Follow us on Twitter: @ETKinfo
Visit our website: etk.fi/en

Subscribe to our newsletter:
etk.fi/en/newsletter/

Light entrepreneurs and pensions

LIGHT ENTREPRENEURSHIP has become increasingly popular in Finland in recent years, particularly among the young and foreign born. The number of light entrepreneurs tripled from 23,000 to 68,000 persons between 2017 and 2022.

Light entrepreneurship is not recognized as a separate category of employment in the Finnish earnings-related pension scheme. Sometimes light entrepreneurs are to be insured as employees, in which case their employer must arrange pension insurance for them. Most light entrepreneurs are classified as self-employed and must take out pension insurance themselves.

Although people's total earnings often increase after they become light entrepreneurs, their accrued pension does not grow at the same pace. This is partly because an increasing number of light entrepreneurs do not earn above the earnings limit for pension insurance or underinsure themselves to keep their contributions low.

Underinsurance negatively impacts the future pension and all other social benefits of light entrepreneurs. That is why light entrepreneurs should familiarise themselves with how the earnings-related pension system works in Finland. ✓

Supervision combats grey economy

THE FINNISH CENTRE FOR PENSIONS supervises that employees and the self-employed are insured according to law. The supervision involves register data and employer inspections.

The data in the Incomes Register are based on individual wage data notifications. As a rule, the data are correct, but some employers, on purpose or by accident, report wages on incorrect grounds to avoid insuring under the Employees Pensions Act (TyEL).

In the spring of 2024, the Finnish Centre for Pensions launched a mass supervision of wages that have been reported to the Incomes Register but not insured under TyEL.

The surveillance comprised data of 4,800 self-employed persons (800 of whom used invoicing service companies) and 3,900 employers (of whom 400 had neglected to insure at least some of their employees).

Light entrepreneurs were placed under the microscope since neglecting to insure is common among them. In addition, many of them work in an employment relationship although their employers claim that they are self-employed and have thus neglected to insure them. ✓

Online pension record beats printed one

THE PENSION RECORD shows how much earnings-related pension a person has accrued throughout their career. The online record is more comprehensive than the printed one.

The online pension record shows all pensionable employment relationships over one's career – both those in the private and the public sector. Those approaching their retirement age also get an estimate of their future pension amount. Younger people can estimate their future pension with a pension calculator available at Tyoelake.fi or the website of their pension provider.

In the private sector, the printed pension record is posted every three years if a person hasn't checked their online record. In the public sector, Keva sends out a printed pension record only by request. ✓

Youth & pension reform

ALLIANSSI (The Finnish National Youth Council) has proposed a radical reform of the earnings-related pension system to secure the pensions of the shrinking age cohorts.

Allianssi proposes that freezing the earnings-related pension index between 2027–2032 would generate a reserve of €10 billion for future pensions. "Generational funding is needed when it's time for the historically small age groups to retire", explains **Suvi Mäkeläinen**, expert of advocacy work at Allianssi.

MPs **Elisa Gebhard** (SDP) and **Ville Valkonen** (NCP) agree with Mäkeläinen that the need for a reform must be openly discussed. Gebhard argues, though, that the focus should be on alternatives that do not affect the income level of current pensioners while Valkonen points out that all funding curbs the need for raised contributions.

All three agree that increasing pension assets is a primary way to secure future pensions. This requires economic growth, high employment rates, increasing labour immigration and a moderate increase in pension investment risks. ✓

Posti Green

Tutustu Eläketurvakeskuksen julkaisuihin www.etk.fi/julkaisut/

Eläkebarometri 2024

Vuosittain toteutetussa Eläkebarometrisa selvittää suomalaisten mielipiteitä eläketurvan tuntemisesta, eläkeajan toimeentulosta, eläkejärjestelmän toiminnasta ja luottamuksesta eläkejärjestelmään.

Sanna Tenhunen ja Susan Kuivalainen: *Eläketurvakeskuksen raportteja 05/2024*

Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työraueläke: Uudet eläkelajit 2023

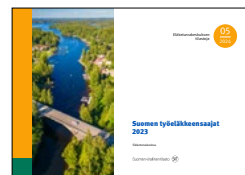
Vuodesta 2017 alkaen on ollut mahdollisuus valita osittainen varhennettu vanhuuseläke. Tilasto kattaa tiedot alkaneista eläkkeistä ja eläkkeensaajista. Lisäksi se sisältää tietoja varhennetun vanhuuseläkkeen valinneiden työnteosta ja ansiotasosta.

Jari Kannisto:
Eläketurvakeskuksen tilastoja 04/2024

Suomen työeläkkeensaajat 2023

Julkaisu sisältää tilastotietoja Suomen työeläkkeensaajista, työeläkkeelle siirtyneistä ja työeläkemenosta. Tiedot kattavat koko yksityisen ja julkisen sektorin lakisääteisen eläketurvan.

Suomen virallinen tilasto:
Eläketurvakeskuksen tilastoja 05/2024

Liity Työeläke-lehden lukijoiden joukkoon

Tilaa
printtilehti
maksutta kotiin

Tutustu
tuoreltaan
Työeläke.fi
-verkkolehteen

Liity
uutiskirje-
jakeluunne

Näin pysyt kartalla työelämän ilmiöistä,
tutkimuksen tuulista ja yhteiskunnallisesta eläkekeskustelusta.